ସଚିତ୍ର

ଗୁଟ ଉଦ୍ଧାବତୀ ।

ଲାବଣ୍ୟନିଧି,

ରସପଞ୍ଝିକ ଓ ବିପରୀତ ଘଟଣା ।

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ ।

ପ୍ରକାଶକ,—ଶେଖ୍ ସୁଲତାନ ମହମ୍ମଦ

ସହଯୋଗୀ ସମିତି ବୁକ୍‌ଷ୍ଟାଲ

ଶେଖବଜାର, କଟକ ।

୧୯୨୦

ମୂଲ୍ୟ ଟ° ।୶ ଛନିଅଣା ମାତ୍ର ।

ସଚିତ୍ର

ଗୁଟ ଲକ୍ଷ୍ମାବତୀ ।

ପ୍ରଥମ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ କଳଶୀଗଉଡ଼ା ।

ବନ୍ଦଇ ଶ୍ରୀ ଗଣନାଥ ଗଉରୀ-ନନ୍ଦନ ।
ଲଲାଟେ ଶୋଭଇ ତୋର ଶ୍ରୀଖଣ୍ଡଚନ୍ଦନ ହେ । ୧ ।
ଦକ୍ଷିଣଭୁଅଙ୍ଗେ ତୁ ସର୍ବଦା ଅଧିପତି ।
ସ୍ମରନ୍ତେ ବିଘ୍ନ ତୁ ବିନାଶ ଗଣପତି ହେ ।
ସଦାଶିବ ତାତ ତୋର ପାର୍ବତୀ ଜନନୀ ।
ମୋତେ ତୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅ ଗଜମୁଖ ସ୍ୱାମୀ ହେ ।
ଗ୍ରନ୍ଥ ଲକ୍ଷ୍ମାବତୀ କଥା କହିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ।
ପ୍ରସନ୍ନେ ଶାରଳା ତୁ ପୂରାଅ ମନୋବାଞ୍ଛା ଗୋ ।
ଭୋଜରାଜନନ୍ଦିନୀ ସୁନ୍ଦରୀ ଲକ୍ଷ୍ମାବତୀ ।
ଗ୍ରନ୍ଥ ସଙ୍ଗେ ଯେସନେ ସେ କଲ୍ପକ ପୀରତି ହେ ।
ଯତ୍ନସହରେ କହିବ ତା ଶୁଣ ସୁଜ୍ଞଜନେ ।
ଶୁଣନ୍ତେ କୌତୁକ ତାହା ଉପୁଜଇ ମନେ ହେ ।
ଦର୍ପକ ଦେଶରେ ଯେ ମଦନବ୍ରହ୍ମ ସ୍ୱୟଂ ।
ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ବୋଲି ନାମ ତାହାର ତନୟ ହେ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ମଦନ କି ହୋଇଛି ଅବତାର ।
ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ପଣ୍ଡିତ ରସିକ ଧନେଶ୍ୱର ହେ ।
ଧନୁର୍ବନ୍ତ ପଣକୁ ସେ ସମର୍ଥ ଅଟଇ ।
ନୃପତି ପଣରେ ଆନ ରାଜ୍ୟକୁ ଖଟଇ ହେ ।

ଯୁବାସ୍ତ୍ରୀଗଣମାନେ ଯେ ଦେଖିଲେ ମୋହ ଯାନ୍ତି ।
ନନ୍ଦନ ଶୋଭା ବନ୍ଦେ ଅପୂର୍ବ ମୂରତି ହେ । ୮୦ ।
ପୁନ ଶୁଣ ସବିଶେଷ ଦେଖିଣ ନୃପତି ।
ପାଞ୍ଚ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ଡକାଇ ବଚନ କହନ୍ତି ହେ ।
କୁମରଙ୍କୁ କନ୍ୟା ଖୋଜ ବେଗେ ଯାଅ ଚଳି ।
କୁଳଜ ସୁନ୍ଦରୀ ତା ସମାନେ ପଞ୍ଚାନ୍ତର ହେ ।
ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀବର ବେଗେ ଉଠାଇ ଚେଷ୍ଟିଲେ ।
ଉତ୍ତର ପଶ୍ଚିମ ଯେ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗେ ଚଳେ ହେ ।
ପୂର୍ବଦିଗ ଆଡ଼କୁ କେବଳ ଦୂତ ଗଲେ ।
ସେ ଯାଇଣ ଦେଶେ ଦେଶେ କନ୍ୟାନ୍ତ ଖୋଜିଲେ ହେ ।
ଅଯୋଧ୍ୟା ପଣ୍ଡିତା ଯେ ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା ଦେଖି ।
ପଟପଟେ ଲେଖିଣ ସେ ଆଣନ୍ତି ବାହୁଡ଼ ହେ ।
ଯେ ଯାହାର ମତେ ଆସି ମେଳନ୍ତି ଉଗର ।
କନ୍ୟାଙ୍କ ପଟ ଦେଖାନ୍ତି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଆଗର ହେ ।
ଦେଖି ମନ୍ତ୍ରୀବର ରାଜା ଛାମୁରେ ଜଣାଇଁ ।
ନଗର ପେଷିଣ କନ୍ୟା ଖୋଜାଇଲୁ ମୁହିଁ ହେ ।
ନୃପତି ବୋଇଲେ କୁମରଙ୍କୁ ଜଣାଅ ।
ଯାହା ମନକୁ ଆସିଲେ ତାକୁ ଯେ କରଅ ହେ ।
ଶୁଣି ଚଳି କୁମର ପାଶକୁ ଗଲେ ସେ ।
ସେମନ୍ତ ଯେତେ କନ୍ୟା ପଟ ଆଣି ଦେଖାଇଲେ ହେ ।
କୁମର ବୋଇଲ ଯେ କନ୍ୟାରେ ସ୍ୱଜନେ ।
ପ୍ରମାଣ ସୁନ୍ଦରୀ ଯେତେକ ମଣ୍ଡଳରେ ସତ୍ୟ ହେ । ୯୦ ।
ମୋହର ମନ ବସିବ ଯେ କନ୍ୟାରେ ଅବସ୍ଥା ।
ସେ ସୁନ୍ଦରୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ହେବ ଶ୍ରେଷ୍ଠା ହେ ।
ଏମନ୍ତ କନ୍ୟା ଯୋଗିଲେ କରିବି ବିଭାଭ ।
ଶୁଣି ବହୁତ ଦୁଃଖେ ସଭାସ୍ଥ ମନ ହେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରପଟ୍ଟ ମାନ ତାର ମନକୁ ନଇଲା ।
ଏଥେଁ ମୋର ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ ସେ ବୋଇଲା ହେ ।
ଏମନ୍ତ ବଚନ ଶୁଣି ମନ୍ତ୍ରୀ ଚଳିଗଲା ।
ରାଜାର ଛାମୁରେ ଯାଇଁ ସବୁ ଜଣାଇଲା ହେ ।
ଶୁଣିଣ ମଦନବ୍ରହ୍ମ ମନରେ ବିସ୍ମୟେ ।
ଭୁଲିଲୁ କଳଙ୍କ ଏହୁ ପୁଣ ସେ ନିଶ୍ଚୟେ ହେ ।
ଏହୁମନ୍ତ କନ୍ୟା ସବୁଠାରେ ଖୋଜାଇଲା ।
ଚନ୍ଦ୍ରପଟ୍ଟ ଦେଖି ଦେଖି ମନକୁ ନଇଲା ସେ ।
ସ୍ୱଭାବରେ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ବିଚିତ୍ର ଅଟଇ ।
ସୁନ୍ଦର ପଣକୁ କାମଦେବ ସେ ବଟଇ ହେ ।
ଏମନ୍ତ ଭ୍ରମର ମନ ମୋହିବ ସେ ନାରୀ ।
ବିଧାତା ଗଢ଼ିଛି ତାକୁ ଅଛି ଯତ୍ନ କରି ହେ ।
କନ୍ୟାରତ୍ନ ଖୋଜ ଯେବେ ଠାବରୁ ଅଣନ୍ତି ।
ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ମନକୁ ସେ କେହୁ ନ ଯୋଗାନ୍ତି ହେ ।
ଶୁଣି ରଜା ମନେ ମନେ ବଡ଼ ପ୍ରଜ୍ୱଳନ୍ତ ।
ରାଜ୍ୟରୁ ବାହାରକର ଦଶ ଏହୁ ପୁତ୍ର ହେ । ୩୦ ।
ମୋ ତହୁଁ ଗରିଷ୍ଠ ଯେତେ ମହାରାଜାମାନେ ।
ଭୁବନ ସୁମନ୍ତ ଶୋଭିବନ୍ତ ଜଣେ ଜଣେ ହେ ।
ଏମନ୍ତ ନୃପତିଙ୍କ ଝିଅ ନ ରୁଚିଲା ଯହୁଁ ।
ତାହାର ଇଚ୍ଛାରେ ବର୍ତ୍ତି ହେଉ ଯହୁଁ ତହୁଁ ହେ ।
ଏମନ୍ତ ବଚନ ଯହୁଁ ଭ୍ରମର ଶୁଣିଲା ।
ମନରେ ଅନେକ ଚିନ୍ତା କରିଣ ବୋଇଲା ହେ ।
ମୋ ମନ ନ ଜାଣି ପିତା ବୋଇଲେ ଏମନ୍ତେ ।
ଆନ ରାଜ୍ୟ ଯିବି ବୋଲି ବିଚାରିଲା ଚିତ୍ତେ ହେ ।
ଏମନ୍ତେ ଦିବସ ଯାଇଁ ରଜନୀ ପରବେଶ ।
ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ମନରେ ହୋଇଲା ଅତି ରୋଷ ହେ ।

ବହୁଆଭରଣ ଥୋଇ ହାତେ ନେଲା ଖଣ୍ଡା ।
ନଗରୁ ବାହାର ହେଲା କୋପେ ପରଭଣ୍ଡା ସେ ।
ଯନ୍ତ୍ର ଧନ ଦ୍ରବ୍ୟ ନେଇ ଅଣ୍ଟିରେ ପୂରାଇ ।
ଘୋଷ ଲୋକ ଲଜ୍ଜ ଯେବ ରାତ୍ରରେ ଗମଇ ହେ ।
ଶ୍ରୀରାମ ଚରଣେ ଚିତ୍ତ ନିବେଶିତ କରି ।
ବାହାର ହୋଇଲା ଦୁର୍ଗାମାଧବ ସୁନ୍ଦର ହେ ।
ସ୍ଥଳରେ ଗମିଲା ସେ ଅନେକ ଦୂରଦେଶ ।
ଚେତନ ରାଜ୍ୟରେ ଯାଇଁ ହେଲା ପରବେଶ ହେ ।
ପ୍ରଭାତରେ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ପୂଜା କଲା ।
ଅମ୍ବାଙ୍କୁ ପ୍ରବୋଧ କରି ସେଠାରୁ ଚଳିଲା ସେ । ୪୦ ।
ହୃଦପଦ୍ମେ ସୁମରି କରୁଣାମୟ ହରି ।
ଦୁଃଖୀଲୋକ ସୋଦର ଅନାଥଲୋକ ବନ୍ଧୁ ହେ ।
ଏତେ ବୋଲି ଚଳିଗଲା ମଦନ କୁମର ।
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଦାନୁଆଣି କଟକର ହେ ।
ସେହୁ କଟକରେ ରାଜା ଭୋଜ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ସୁବୁଦ୍ଧି ପଣ୍ଡିତ ଗୁଣବନ୍ତ ସେ ନୃପତି ହେ ।
ସେ ରାଜା କଟକେ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ପରବେଶ ।
ବସ୍ତ୍ର ପରିମଳ ଦେଖି ମନରେ ହରଷ ହେ ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନାମରେ ନଦୀ ବିଦ୍ୟମାନ ।
ସେ ନଦୀଜଳରେ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ କଲା ସ୍ନାନ ହେ ।
ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରିଣ ରାଜ୍ୟପ୍ରବେଶ ଧରି ।
ଦାନୁଆଣି କଟକ ଦେଖଇ ଫେରି ଫେରି ହେ ।
କରୁଣାକର ନାମରେ ଏକ ଦ୍ୱିଜବର ।
ସଭାସିଂହଦ୍ୱାରେ ତାର ଚଟଶାଳୀ ଘର ।
ଇଚ୍ଛାବନ୍ତ କୁମାରଙ୍କ ପାଠ ଯେ ପଢ଼ାନ୍ତି ।
ସଙ୍ଗୀତଶାସ୍ତ୍ରରେ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ଯେ ବୋଲନ୍ତି ସେ ।

ଅଷ୍ଟାଦଶ ପୁରାଣ ସଙ୍ଗୀତ ଅବଧରି ।
ଯେ ଯାହା କହନ୍ତି ଗୁରୁ ପଢ଼ାନ୍ତି ବସ୍ତରି ହେ ।
ଦେଖିଲେକ ଭୋଜରାଜା ଝୀଅ ଇଚ୍ଛାବତୀ ।
ପଢ଼ୁଅଛୁ କୋଷ୍ଟଏ ଚନ୍ଦ୍ରମା ଜିଣି କାନ୍ତି ସେ ।୪୦।
ତାହା ଦେଖି ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଧଇର୍ଯ୍ୟ ଉଡ଼ିଲା ।
ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖିଣ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଟଳଲା ହେ ।
ନ ଟଳଇ ନୟନ ଅସ୍ଥିର ତାର କାୟ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ପଢ଼ା ଶତ କୁମରରେ ଲୟ ହେ ।
କଛୁଷଣ ଦେଖି ତାକୁ ପଶ୍ଚରନ୍ତି ଗୁରୁ ।
କାହାର ନନ୍ଦନ ତୁ ଅଇଲୁ କେତେ ଦୂରୁ ହେ ।
ସ୍ୱରୂପ କରିଣ କହ ଭୟ ତୁ ନ କର ।
ନୃପତିନନ୍ଦନ ପରା ବଶ୍ୟ ତୁ ସୁନ୍ଦର ଯେ ।

କୁମର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣିମା ଗୋସାଇଁ ।
ମୋହଠାରୁ କରିମାଷି ଛନପୁଚ୍ଛେବ ନାହିଁ ହେ ॥
ଦର୍ପକ ଦେଶରେ ଯେ ମଦନବ୍ରହ୍ମ ଗତ୍ରେ ।
ତାହାଙ୍କର ପୁତ୍ର ମୁହିଁ ଅଟଇ ନିଶ୍ଚୟେ ହେ ॥
ସେ ନଗ୍ର ସୁବାହୁରାଜା ଜୁର କରି ନେଲା ।
କେହ୍ନୁ ପଳାଇଲେ କେହ୍ନୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ପଡ଼ିଲେ ହେ ॥
ପିତା ମୋର ମହାଯଜି ସଙ୍ଗ୍ରାମେ ପଡ଼ିଲେ ।
ତହୁଁ ସେ ପଳାଇ ମୁହିଁ ଅଇଲି ବୋଇଲେ ହେ ॥
ମହାରାଜା ଭୋଜ ଯେ ପ୍ରତାପୀ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ଅନେକ ଦେଶରୁ ଜାର ବାଜଇ କୀରତି ହେ ॥
ମୋତେ ଯେ ପୋଷିବ ମୁହିଁ ତାର ଘରେ ଥିବ ।
ସେ ଯାହା କହିବ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ମୁଁ କରିବି ହେ ।୬୦।
ଓଝାଏ ବୋଇଲେ ବାବୁ ଶୁଣ ମୋ ବଚନ ।
ଅମ୍ଭ ଘରେ ଅନ୍ନପାଣି କରିବ ଭୋଜନ ହେ ॥
କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ତୁ ହୋ ନେଲୁ ଦଗକାଳ ।
ଅମ୍ଭର ଅଗରେ ଫେଡ଼ି କହ ତୁ ସକଳ ହେ ॥
କୁମର ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ମୋର ଧର୍ମତାତ ।
ମୁହିଁ ଧର୍ମପୁତ୍ର ସେବା କରିବ ଯୁଗତ ହେ ॥
ଓଝାଏ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭ ମାତା ପିତା ପୁଣ୍ୟ ।
ଅଟନ୍ତି ହୋଇଲ ଅମ୍ଭ ଧର୍ମର ନନ୍ଦନ ହେ ॥
ଧନବେଳ ବୁଝି ପଢ଼ୁଥିବ ଇଚ୍ଛା ଭୁଲେ ।
ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ବିଦ୍ୟାଗୈର ନାମ ତାକୁ ଦେଲେ ହେ ॥
ଏହା ଶୁଣି ଇଚ୍ଛାବତୀ ମନରେ ହରଷ ।
ସଙ୍ଗକୁ ପାଇଲି ମୁହିଁ ଉତ୍ତମ ପୁରୁଷ ହେ ॥
ଏମନ୍ତେ ସେ ବିଦ୍ୟାଶାଳୁଁ କୁମରକୁ ନେଲେ ।
ଅପଣା ମନ୍ଦିରେ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ସେ ॥

ପାଣିଏରି ହାତେ ଘେନ ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ଅଇଲେ ।
ଭ୍ରମରକୁ ଦେଖିଣ ଯେ ଉତ୍ତର ବୋଇଲେ ହେ ।
ଅପୂର୍ବ ଭ୍ରମର ଗୋତ୍ର କାହୁଁ ଏ ଅଇଲେ ।
ପଣ୍ଡାଏ ବୋଇଲେ ଏହା ମାତା ପିତା ମଲେ ଗୋ ।
ଅନନ୍ତ ହେଲେ ଅମୃର ଧର୍ମର ନନ୍ଦନ ।
ଧର୍ମପୁତ୍ର ପଣେ ଅମ୍ଭେ କରିବା ପାଳନ ଗୋ । ୭୦ ।
ଶୁଣିକରି ପଣ୍ଡିଆଣୀ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ।
ପୁତ୍ରକୁ ଆଦର କରି ଘରକୁ ଆଣିଲେ ସେ ।
ସୁଗନ୍ଧତଇଲେ ସ୍ନାନ ଘନ ଯେ ସାରିଲେ ।
ଗୁରୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇଁ ଭୁଞ୍ଜିଣ ବସିଲେ ଯେ ।
ପିଠା ପଣା ପଇଡ଼ ଗୋଷ୍ଟିକା ଦଧି ସର ।
ପଞ୍ଚାମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ସେ କରନ୍ତି ଆହାର ହେ ।
ଭୁଞ୍ଜିଣ ଭ୍ରମର ମନେ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲେ ।
ଧର୍ମପୁତ୍ର ପଣେ ରହି ଗୁରୁଙ୍କୁ ସେବିଲେ ହେ ।
ରଜନୀ ପ୍ରଭାତେ ଯହୁଁ ଉଦେ ଦିବାକର ।
ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରି ଗୃଣ୍ଠଶାଳୀକୁ ବାହାର ହେ ।
ହସ୍ତରେ ଖଡି ଘେନିଣ ଭ୍ରମର ଚଳିଲେ ।
ଓଝାଙ୍କ ବଚନେ ଇଚ୍ଛା ପାରୁଷେ ପଢ଼ିଲେ ହେ ।
ମୃଦୁସ୍ୱଲୀଙ୍କ ଡକାଇ ଗୁରୁ ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ଏତେବେଳ ହେଲେ ଇଚ୍ଛା ପଢ଼ିତ ନଇଲେ ଗୋ ।
ଆଜ୍ଞା ପାଇଁ ମୃଦୁସ୍ୱଲୀ ଚଳିଗଲେ ଖରେ ।
ଭୂଷଣେ କହନ୍ତି ଯାଇଁ ଇଚ୍ଛାଙ୍କ ଆଗରେ ହେ ।
ଏତେବେଳ ଯାଏ ତୁମ୍ଭେ ପଢ଼ିତ ନ ଗଲ ।
ଗୁରୁ କହୁଛନ୍ତି ତୁମ୍ଭେ ବେଗ ହୋଇ ଚଳ ଗୋ ।
ମଣୋହୁଁ କରଣ ଚଳ ଯିବା ଝରଟରେ ।
ଅପୂର୍ବ ଭ୍ରମର ଅଛି ଗୁରୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଗୋ । ୮୦ ।

ଶୁଣିଣ କୁମାରୀ ଯେ ହୃଷ୍ଟରେ ଗତ ହେଲା ।
ଚଟଶାଳୀ ଘରେ ଯାଇଁ ମିଳିଲେ ତପସ୍ୱୀ ହେ ।
କୁମରଙ୍କୁ ଦେଖିଲା ନବୀନ କାମ ପ୍ରାୟେ ।
ମଦନ ଅବତେ କନ୍ୟେ ଇଚ୍ଛାବତୀ କାୟେ ହେ ।
ମନେ ମନେ ପୁଣି ଜେମା କରଇ ବିଚାର ।
ମୋହର ସଦୃଶେ ଅପି ମିଳିଲାକ ବର ଏ ।
ଇଚ୍ଛାୟେ ବରିବି ବୋଲି ମନେ କଲା ଚିନ୍ତା ।
ଏ ମୋହର ମନୋବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧ କର ଧାତା ହେ ।
ଏତେ ବୋଲି ଇଚ୍ଛାବତୀ ପଢ଼ିଣ ବସିଲା ।
ଶ୍ରୀଅଦେଷ୍ଟ ଲେଖିଣ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଓଳଗିଲା ହେ ।
ମନୋବାଞ୍ଛା ସିଦ୍ଧ ହେଉ ଗୁରୁ ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ ।
ଗୃଷ୍ଟଙ୍କୁ ସଙ୍ଗତେ ଚୁପେନ ପଢ଼ ସେ ବୋଇଲେ ଯେ ।
ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ିବାକୁ ଗୃଷ୍ଟ ନ ବଳଇ ମନ ।
ନରେଖିଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅସ୍ତୁ କୁମାରୀ ବଦନ ହେ ।
ଓଝାଙ୍କ ସ୍ଥମୂରେ ଇଚ୍ଛା ବୋଲଇ ଗୋସାଇଁ ।
କାହାର ନନ୍ଦନ ଏ ଅଇଲେ କାହିଁପାଇଁ ହେ ।
ଓଝା ଏ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ଜେମାଦେଈ ।
ଅମୃତ ଏ ଧର୍ମପୁତ୍ର ତୁମ୍ଭ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭାଇ ହେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଇଚ୍ଛାବତୀ ହରଷ ହୋଇଲା ।
କୁମର ସଙ୍ଗତେ ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ିଣ ବସିଲା ହେ । ୧୦ ।
ସାହିତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀତ କାବ୍ୟମାନ ପଢ଼ୁଅନ୍ତି ।
ଦୁହେଁ ଦୁହିଁଙ୍କି ବିଦ୍ୟାରେ ସମାନ ଅଟନ୍ତି ହେ ।
ଏମନ୍ତେ ସେମାନେ ସଦା ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି ।
ଦଇବ ସ୍ୱରୂପ ଯାହା ଲେଖାଇ ଅଛନ୍ତି ହେ ।
କୁମର କୁମାରୀ ମନେ ଅଭେଦ ପୀରତି ।
ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ଦୁହେଁ କ୍ଷଣେ ନ ବର୍ତ୍ତନ୍ତି ହେ ।

କରୁଣାସାଗର ପ୍ରଭୁ କମଳଲୋଚନ ।
କହେ ବନମାଳୀ ପ୍ରଭୁ ଦୋଷ ମୋ ନ ଘେନ ହେ ।୯୬।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ ବସନ୍ତ—କଳଶା ବାଣୀ ।

ବନ୍ଦଇ ଯେ ଗଣନାଥ ଗଉରୀର ବାଳ ।
ଶ୍ରୀଖଣ୍ଡଚନ୍ଦନ ଚୋର ଶୋଭଇ କପାଳ ହେ ।୧।
ଦକ୍ଷିଣଦ୍ୱାର ମଣ୍ଡନ ସଦାଶିବସୁତ ।
ମୋତେ ତୁ ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅ ଦେବ ଗଣନାଥ ହେ ।
ଅନୁଗ୍ରହ କର ମୋତେ ପାର୍ବତୀନନ୍ଦନ ।
କୃଷ୍ଣ ଇଚ୍ଛାବତୀ କଥା କରବ ଲେଖନ ହେ ।
ଏମନ୍ତେ ସେ ବେନି ଜଣ ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି ନିତ୍ୟ ।
ଶିଖନ୍ତି ସକଳ ବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଙ୍କର କଛ ହେ ।
ଏନକରେ ଇଚ୍ଛାବତୀ ପଢ଼ିବାରବେଳେ ।
ଦସ୍ତରୁ ଖସିଣ ଖଡ଼ି ପଡ଼ିଲାକ ତଳେ ହେ ।
ବୋଇଲା କୁମାରୀ ତୁମ୍ଭେ ଶୁଣ ବିଦ୍ୟାଧର ।
ଖଡ଼ିଗୋଟି ଗଡ଼ି ଗଲା ଦିଅ କରେ ମୋର ହେ ।
ଇଚ୍ଛାର ବଚନେ କୃଷ୍ଣ ବୋଲଇ ଉତ୍ତର ।
ଖଡ଼ି ଯେବେ ଟେକି ଦେବି ସତ୍ୟ ମୋରେ କର ଗୋ ।
କୃଷ୍ଣର ବଚନେ ଇଚ୍ଛା କଲା ସନମତ ।
ଖଡ଼ିଗୋଟି ଟେକିଦିଅ ହେଲି ମୋର ସତ୍ୟ ହେ ।
ସନମତ ଶୁଣି କୃଷ୍ଣ ଉଠାଇଣ ଗଲା ।
ଖଡ଼ିଗୋଟି ଆଣି ଇଚ୍ଛାବତୀ କରେ ଦେଲା ହେ ।
ପଚାରଇ କୁମାରୀ କହ ଦରଷମନରେ ।
ସଖୀଙ୍କ ନମନ୍ତେ ବାମା ଗଲା ନିଜପୁରେ ହେ ।୧୦।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭୁଞ୍ଜିବାରେ ଗଲେ ଗୁରୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ।
ପରଶନ୍ତି ସାଗର ବାଳା ଗଲା ଧାଇଁବାରେ ହେ ।
ବଣିକର କାହିଁକି ସେ କନ୍ୟାରତ୍ନ ସତ୍ୟ ।
ଏମନ ପାସ୍ତ୍ରଣୀ ବାଳା ଗମନ ଭୁରଭ ହେ ।
ନୃପଶାଳୀ କୋଣେ ନେମା ଗୋପ୍ୟ ହୋଇଥିଲା ।
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅସିଣ ମିଳିଲେ ଯେ ।
କେହୁ କେବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଗୃହାଇ ନଦେଖି ।
ପଢୁଅଛନ୍ତି ଚିତ୍ର ଯଇଁ ବୃକ୍ଷେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଛି ହେ ।
ନ ଜାଣଇଁ କବ ତୁମ୍ଭେ କହ ମୋତେ ସତ ।
ନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଇଚ୍ଛା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଉତ୍ତର ଦାତ ହେ ।
ଛାଡ଼ି ନ ପାରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହୋଇଲେ ନିସତ ।
ନ ଶୁଭ ଯେବେ ସେ ତୋତେ ମୋହର ଶପଥ ଯେ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲନ୍ତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନ୍ଦ୍ରନ ହୋଇଲେ ।
ମଜନ୍ତି ସଭେ ତ କର ଉତ୍ତର ନ ଦେଲା ହେ ।
ଭାବଇ ସେ ମନେ ମନେ କ କରିବ ବୋଲି ।
ନ ଜାଣେ କର୍ପାଇ ମୁଁ ସତ୍ୟ କନ୍ୟାଲି ହେ ।
ସ୍ୱପ୍ନେ ଅଛଇ ଏହୁ ସ୍ୱଜାର ଭୂମାଶ୍ରି ।
କେଳବାବଦାରେ ମୁହିଁ ଅଛଇ ଇଭାର ହେ ।
ଜାହିଲେ ନପୂଣ ମୋତେ କରଇ ସେ ଦେଶ ।
କି ବୋଲି କହିବି ପୁଣି ଇଚ୍ଛାବତୀ ପାଶ ହେ । ୨୦ ।
ନୃପତି ଜାଣିଲେ ଅଜ୍ଞ ରଖିବେ କି ମୋତେ ।
ଭୂମାଶ୍ରୀର ସତ୍ୟ ମୁହିଁ ଲଙ୍ଘିବି କେମନ୍ତେ ହେ ।
ସ୍ୱରୂପ କହିବ ମୋତେ ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରୁ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ନିମନ୍ତେ ମୋ ସମ୍ପଦ ସରୁ ହେ ।
ଏମନ ବଣିର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲଇ କଥନ ।
ଯାହା ପଚ୍ଛିଲ୍ଲ ଇଚ୍ଛା ସାବଧାନେ ଶୁଣ ଘୋ ।

ଯେଉଁ ଦିନୁ ତୁମ୍ଭ ସଙ୍ଗେ ପଢୁଥାଉଁ ବସି ।
ଅହର୍ନିଶୀ ହୃଦପଦ୍ମେ ଗୁଣୁଥାଇଁ ବସି ଗୋ ।
ତୁ ମୋର ଭାର୍ଯ୍ୟା ମୁ ହୋଇବ ତୋର ନାହା ।
ନିରନ୍ତରେ ହୃଦପଦ୍ମେ ଗୁଣୁଥାଇଁ ଏହା ଗୋ ।
ତାହା ଶୁଣି ଇନ୍ଦୁବତୀ ସନ୍ତୋଷ ହୋଇଲା ।
ହସ୍ତ ଧରି ଶ୍ରେଷ୍ଠକୁ ସେ ପାଶେ ବସାଇଲା ହେ ।
ଯାହା ତୁ ବୋଇଲୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଚିନ୍ତା ତୁ ନ କର ।
ନିଶ୍ଚୟେ ଭାର୍ଯ୍ୟା ମୁହିଁ ହୋଇବି ତୋହର ଯେ ।
ତୋତେ ମେତେ ଧାତା ଆଣି କରିଅଛି ଭେଟ ।
ଏ କଥାକୁ ଚିନ୍ତା ମନେ ନ କର ତୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ହେ ।
ମୋହର ସମାନେ ମୋତେ ଧାତା କରି ଦେଲା ।
ମୁହିଁ ନରମାଣୀ ବୋଲି ତୋତେ ଭେଟାଇଲା ହେ ।
ଇନ୍ଦୁର ବଚନେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲେ ଅନୁସରି ।
ମୁହିଁ ତ ଭିକ୍ଷୁକ ତୁମ୍ଭେ ନୃପତିକୁମାରୀ ଗୋ । ୩୦ ।
ଗୁରୁଙ୍କ ଘରରୁ ମୁହିଁ ମାଗି ଖାଏଁ ଅନ୍ନ ।
ଧର୍ମପୁତ୍ର ହୋଇ କରି କାଟଇ ମୁଁ ଦିନ ଗୋ ।
ପିନ୍ଧିବାକୁ ବସ୍ତ୍ରମାନ ଗୁରୁ ଦ୍ୟନ୍ତି ମୋତେ ।
ସ୍ୱରୂପ ବଚନ ଛେମା କରିଲଇଁ ତୋତେ ଗୋ ।
ନିର୍ଧନ ପୁରୁଷ ମୁହିଁ ନାନା ଦୁଃଖେ ଦୁଃଖି ।
ମୋହର ଜନ୍ମକୁ ଏକା ଧର୍ମ ଅଛି ସାକ୍ଷୀ ଗୋ ।
ଶ୍ରେଷ୍ଠର ବଚନେ ଇନ୍ଦୁ ବୋଲେ ଦୁଃଖୀ ହୋଇ ।
ଏସନେକ ଭିନ୍ନ ମନ ଧର କାହିଁପାଇଁ ହେ ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେ ବୋଇଲ ମୁହିଁ ନିର୍ଧନ ପୁରୁଷ ।
ପ୍ରୀତିଧନ ଥାଉଁ ଆନେ ପ୍ରୟୋଜନ କିସ ହେ ।
ମହତ ବଚନ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପାଷାଣର ଗାର ।
ନିର୍ଧନ ପୁରୁଷ ତୁମ୍ଭେ କୁବେର ଭଣ୍ଡାର ହେ ।

ଏ ସ୍ଥିର ଜୀବନ ମୋର ଥିବ ଯେତେ ଦିନ ।
ତୁମ୍ଭେ ମୋର ଜୀବନ ମୁଁ ତ ଜଗତର ଧନ ହେ ।
ଲକ୍ଷା ଯୁବତି ସିନା ଧନକୁ ସମ୍ଭର ।
ସୁଜାଣ ଯୁବତୀ ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ଧନ ଦେଇଁ ହେ ।
ମୁହିଁ ଯେବେ ପୂର୍ବେ ସେବା କରିଥିବି ହର ।
ତେବେ ସିନା କୃଷ୍ଣ ତୋର ଧରିବଇଁ କର ହେ ।
ତୋ'ରେ ମୋତେ ଧାତା ଆଣି କରିଛି ଘଟଣ ।
ମିଛ ଯେ କହଇ ମୋତେ ମାତା ପିତା ଜ୍ଞାନ ହେ ।
ଇଚ୍ଛାର ବଚନେ କୃଷ୍ଣ ପରମ ସାନନ୍ଦ ।
ହୃଦପଦ୍ମେ ସ୍ମରଇ ଶ୍ରୀରାମ ଗୋବିନ୍ଦ ହେ ।
ହସି ଆଲିଙ୍ଗନ କଲ୍ଲ ନୃପତିକୁମାରୀ ।
କୃଷ୍ଣ ଗଳେ ଲମ୍ବାଇଲା କୁନ୍ଦପୁଷ୍ପମାଳ ସେ ।
ବେନିଜନେ ଏକଠାବେ କେହି ନାହିଁ ଭିନ୍ନ ।
ଦମ୍ପତ୍ର ଯେସନେ ଧନ ଅଙ୍କ ରତ୍ନ ପାଠ ହେ ।
ସେହିଦିନ ଦୁହିଙ୍କର ଏକଇ ଜୀବନ ।
ଯାହା ସେ କହନ୍ତି ବିଧାନ କରନ୍ତି ଲକ୍ଷଣ ହେ ।
ଏକମନ ହୋଇ ଦୁହେଁ ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ୁଥାନ୍ତି ।
ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖିଲେ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ଝୁଟିକନ୍ତି ହେ ।
ଦଣ୍ଡେ ନ ଦେଖିଲେ ଘଡ଼ିଏ ନ ବର୍ତ୍ତନ୍ତି ସେହି ।
ବେନିଜନଙ୍କର ସେ ଅଟଇ ଏକ ଦେହି ହେ ।
ଏମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ ତହିଁ ବହୁଦିନ ଗଲା ।
ଗଣେଶ ଚତୁର୍ଥୀ ଅପି ଦଇବେ ପଡ଼ିଲା ହେ ।
କୃଷ୍ଣକୁ ବିଚାର ଗୁରୁ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ ।
ପୂଜାପାଇଁ ଫୁଲମାନ ତୋଳିକରି ଆଣ ହେ ।
କରପତ୍ର ଯୋଡ଼ି କୃଷ୍ଣ ବୋଲଇ ଉତ୍ତର ।
ଏକା ମୁଁ କେମନ୍ତେ ଯିବି ସଙ୍ଗେ ଜଣେ ମୋର ହେ ।

ଏଥି ଶୁଣି ଗୁରୁ ତାଙ୍କୁ ନ ଦେଲେ ଉତ୍ତର ।
ଓଷ୍ଠାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଇଚ୍ଛା ଯୋଡ଼ କୋମଳକର ହେ । ୫୦ ।
ମୋତେ ପଠିଅଥ ମୁହିଁ ଗୃହ ସଙ୍ଗେ ଯିବି ।
ଫଳ ପୁଷ୍ପମାନ ସବୁ ତୋଳଣ ଆଣିବି ହେ ।
ଓଷ୍ଠାଏ ବୋଇଲେ ତୁମ୍ଭେ ଯାଅ ଫୁଲ ତୋଳ ।
ଶୁଣିଣ ହରଷ ହେଲା ଇଚ୍ଛାବତୀ ବାଳୀ ହେ ।
ଗୃହ ଇଚ୍ଛାବତୀ ଦୁହେଁ ଚଳିଗଲେ ଖରେ ।
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ଯାଇଁ କାନନ ଭିତରେ ହେ ।
ଗୃହ ମନ ପୁଷ୍ପ ତୋଳିବାକୁ ନ ବଳଇ ।
ଅନୁସରି କୁମାରୀ ବଦନ ଗୃହ୍ନିଁ ଥାଇ ହେ ।
ଚମ୍ପକବୃକ୍ଷରେ ବାଳୀ ଚଢ଼ିଲାକ ଯାଇଁ ।
ପୁଷ୍ପ ତୋଳୁଅଛି ସେହୁ ହସ୍ତକୁ ବଢ଼ାଇ ହେ ।
ଗୃହ ଉଭା ହୋଇଅଛି ସେହି ବୃକ୍ଷତଳେ ।
ପଡ଼ିବାର ପୁଷ୍ପ ସବୁ ତୋଳଇ ଅଞ୍ଚଳେ ସେ ।
ଦକ୍ଷିଣାପବନ ଯେ ବହଇ ଝରଝର ।
ବାତଘାତେ ତରୁଡାଳ କମ୍ପେ ଥରହର ହେ ।
ଏକକରେ ତରୁଡାଳ ଧରେ ଶୁଭ୍ରକେଶୀ ।
ହୃଦରୁ ଅଞ୍ଚଳ ଖେସା ଯାଉଅଛି ଖହି ସେ ।
ଯରୁ କଣ୍ଠରେ ଅଞ୍ଚଳ ବାନ୍ଧେ ଓଠ ଭିଡ଼ି ।
ଘାସେ ଫୁଲେ ତିଳଫୁଲ ନାସାପୁଡ଼ା ଯୋଡ଼ି ସେ ।
ଲଜ୍ଜା ଆକୁଳେ ଚଞ୍ଚଳ ନୟନ କୁରଙ୍ଗୀ ।
ଏଣେତେଣେ ଘନେ ଘନେ କରେ କେତେ ଭଙ୍ଗୀ ସେ ।
ପବନରେ ଝୀନବାସ ଅଙ୍ଗେ ଯଉଡ଼ି ଯାଇ ।
ଯୌବନେ କଳନ ତନୁ ଦୃଷ୍ଟେ ଦଶଇ ସେ । ୬୧ ।
ତରୁତଳେ ଥାଇ ଗୃହ ଦେଖିଲାକ ଅନାଇଁ ।
ଦେଖିଲାକ ଇଚ୍ଛାବତୀ ହୃଦେ ବସ୍ତ୍ର ନାହିଁ ସେ ।

ବେନକୁଚ ପଟ୍ଟାନ୍ତର ମଦନ ଭଣ୍ଡାର ।
ତାହା ଦେଖି କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ହୋଇଲେ ଅସ୍ଥିର ଯେ ॥
ଏବେ ସେ ସ୍ୱଜନୀ ଶୋଭା ନାହିଁ ତନପୁର ।
ଅବର ବିଶେଷେ ମହ୍ଲା ଉମରୁ ଅହାର ଯେ ॥
ଅଗରୁତ କୃଷ୍ଣ ଇଚ୍ଛା ହଣା ହୋଇଥିଲେ ।
ଅକ୍ଷ ତା ଶୋଭାରେ ନେତ୍ର ଭଲେ ପଡ଼ିଗଲା ଯେ ॥
ଉପବନରେ ହୋଇଲେ ଏକାନ୍ତେ ଏମନ୍ତ ।
ଦେଖି ବେଳ ଧାଡ଼ିଦେଲା ରାଜା ମନମଥ ଯେ ॥
ରୂପମ ଧନୁରେ ଯୋଖି ସମ୍ମୋହନ ଶର ।
କୃଷ୍ଣର ହୃଦକୁ ପ୍ରହାରିଲା ବାର ବାର ଯେ ॥
ଜୀବନର କୋମଳତନୁ ହେଲା ଥର ଥର ।
ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ଭୂମିର ଉପର ହେ ॥
ଚେତନ ରହିଲା ଇଚ୍ଛା ଭଳକୁ ଗୃହିଁଲା ।
ଅଜ୍ଞାନେ ଶୋଇଛି କୃଷ୍ଣ ଏ ରୂପ ଜାଣିଲା ଯେ ॥
ମନର ଉଚ୍ଚାଟେ ବାଳୀ ଅଇଲା ଓହ୍ଲାଇ ।
କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ତୋଳଇ ସେହୁ ତଉଁତର ହୋଇ ଯେ ॥୭୦॥
ତେହୁଁ ନ ଗୃହିଁଲା ନ କହିଲା କିଛି ବାଣୀ ।
ତହୁଁ କୃଷ୍ଣମୁଖେ ଆଣି ଦିଶ୍ଚିଲକ ପାଣି ଯେ ॥
ଜ୍ଞାନ ଗଲା ପ୍ରାୟେ ଉଠି ପଚାରିଲେ କୃଷ୍ଣ ।
ଇଚ୍ଛା ମୁଖ ପୋଛିଦେଇ ଏ ରୂପ ବୋଇଲା ଯେ ॥
କୃଷ୍ଣ ବୋଲେ ଆଜ ତୋର ଶୋଭା-ସଞ୍ଚିନୀରେ ।
ବୁଡି ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇଲି ବଞ୍ଚାଇଲୁ ମୋତେ ଗୋ ॥
ଯହୁଁ ଇଚ୍ଛା ତାହା ତର ଦାସ ମୁଁ ହୋଇଛି ।
ତୋ ଅନୁଗ୍ରହରେ ଅଛି ତୋ ନିଗ୍ରହେ ମଲି ଗୋ ॥
ଏହା ଶୁଣି ଇଚ୍ଛା ବୋଲେ ଲପନ ନ ଥାଇଁ ।
ଦେଖିଲ ଦନରୁ ବଡ଼ ହୋଇଅଛି ମୁହିଁ ହେ ।

ଏ ଜୀବନ ଦେହ ମନ ସବୁତ ତୁମ୍ଭର ।
ତୁମ୍ଭେ ଏକା ଅଛ ମୋର ହୃଦୟ ଠାକୁର ହେ ॥
ଏ ସମୟ ଉଦୟେ ଯୋଗକୁ ପାଇଲି ।
ହୃଦ ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣ ବିକା କିଣା ହେଲି ଯେ ।
ଲଜ୍ଜା ଭୟ ଦୂର କର ମଦନ ଉତ୍ସବ ।
ବଢ଼ାଇ ରଖିଲେ ଦୁଇଜଣ ଗୁରୁଠାବ ଯେ ॥
ଗମନ କରନ୍ତେ ପଥେ କୁମର କୁମାରୀ ।
ଇଚ୍ଛା ମୃଗ ଗୃହୁଁ ଗୃହେ ବଦନ ଉଚ୍ଛାଦ ହେ ।
ପିତା ମାତା ଦେଖିଣ ମୁଁ ହୋଇଲି ନିରେଶ ।
ତୋହର ପ୍ରସାଦେ ମୁଁ ପାଇଲି ପ୍ରେମ ସୁଖ ଗୋ । ୮୦ ।
ଦୁଃଖଭାରେ ହର କଲେ ନିଧି ପରାପତ ।
ପଥପଣେ ତୁ କରିଲୁ ହେଲି ଅନାଥ ଗୋ ।
ସଖାବନ୍ଧୁ କେହୁ ନାହିଁ ଅନାଥ ଅଛଇ ।
ତୋତେ ମୁଁ ପାଇଲି ପୂର୍ବେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଧ୍ୟାଇ ଯେ ।

ଚାତୁର ତୁମର ହୋଇ ଏହୁ ସତ୍ୟ କଲ ।
ଯାବତ ଜୀବନ ମୋର ତୋର ମୁଁ ହୋଇଲି ଗୋ ।
ସଫଳ ଜୀବନ ହେଲା ତୋ ସଙ୍ଗ ଲଭିଣ ।
ବିଧାତା ମୋ ପକ୍ଷେ ଘଟାଇଲା ଏ ଉଥିଣ ଯେ ।
ଏହୁ ଅନୁଗ୍ରହ ସଖି ରଖିଥିବୁ ଚିତ୍ତେ ।
ଏତେକ ମାଗୁଣି ସଖି ମାଗୁଅଛୁ ତୋତେ ଗୋ ।
ନୃପର ବଚନେ ଇଚ୍ଛା ବୋଲଇ ଉତ୍ତର ।
ତୋତେ ମୋତେ ଭେଟାଇଲେ ପାର୍ବତୀ ଶଙ୍କର ଯେ ।
ଧନ ଯଉବନ ଶୁଣ ସର୍ବଦା ନ ଥାଇ ।
ପୀରତି ଷିରତି ଏକା ଯୁଗେ ଯୁଗେ ଥାଇ ଯେ ।
ସେ ମହାପ୍ରତାପୀ ରାଜା ଭୋଜ ନୃପବର୍ଯ୍ୟ ।
ତୁମ୍ଭର ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ଛାଡ଼ିଲି ଲାଜଭୟ ।
ପିତା ମାତା ଭାଇ ବନ୍ଧୁ ଭଗ୍ନ ଭ୍ରାନ୍ତ କାହିଁ ।
ଛାଡ଼ିଲି ସକଳ ଲଜ୍ଜା ଏ ତୋହର ପାଇଁ ଯେ ।
ଯାବତ ଜୀବନ ମୋର ଶରୀରେ ଅଛଇ ।
ତୋହ ବିନୁ ଚିତ୍ତ ମୋର ଅନ୍ୟେ ନ ଟଳଇ ଯେ ।୧୦।
ଏ ମୋହର ସତ୍ୟ ସତ୍ୟ କହୁଅଛୁ ତୋତେ ।
ଏ କଥା ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣ ଧରିଥିବ ଚିତ୍ତେ ଯେ ।।
ପଢ଼ିବାର ବେଳେ ତୋତେ କହୁଅଛୁ ଯାହା ।
ଶୁଣ ତୁମ୍ଭେ ଅଟ ଏବେ ମୋର ପ୍ରାଣନାଥ ଯେ ।
ତୁମ୍ଭେ ହୃଦ ମୋହର କାନ୍ତ ମୁହିଁ ତୁମ୍ଭ କାନ୍ତା ।
ନିଶ୍ଚେ ଏହୁ କଥା ଶୁଣ ମନେ ଥିବ ଧରି ଯେ ।
ଯେ ଯାହା ବୋଲିବ ବୋଲୁ ତୁମ୍ଭେ ମୋର ନାଥ ।
ମନେ ଯାହା ଲୋଡ଼ୁଥିଲି ପାଇଲି ମୁଁ ତାହା ଯେ ।
ତୋତେ ମୋତେ ଧାତା ଆଣି କରାଇଛି ଭେଟ ।
ଆବର ତୁ ଅନୁଗ୍ରହ କରିଥିବୁ ଶୁଣ ଯେ ।

ଏଡେ ବୋଲନ୍ତର ସେ କୁସୁମ ସଜାଡ଼ିଲେ ।
ଓହ୍ଲାଏ ଥକବେ ବୋଲି ଧାଡ଼ିକାରେ ଗଲେ ସେ ।
କୁସୁମ ଥୋଇଣ ଉଭା କୁମର କୁମାରୀ ।
ଗୃଷ୍ଟ ମୁଖ ଗୃହ୍ନି ଓହ୍ଲା ବଚନ-ପଗୃଗ ଦେ ।
ଫୁଲ ତୋଳି ଯାଇ ତୁମ୍ଭେ କଇଛ ଉତ୍ତର ।
ଓହ୍ଲାଙ୍କ ଘୃମରେ ଇଛା ଯୋଡ଼ି ବେନିକର ଦେ ।
ତୋଟାଯାକ କୁସୁମ ତୋଳିଲୁ ଅମ୍ଭେ ଶୋକ ।
ଇହ୍ଲାଏ ଜାଣିଲେ ତାହା ମନେ ମନେ ଦେଖି ସେ ।
ଅନନ୍ତର ଗୃହ୍ନି ଛନ୍ତି କୁମାରୀ ବଦନ ।
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚନ୍ଦ୍ରମାମୁଖ ଦିଶୁଛି ମଦନ ଯେ । ୧୦ ।
ଜାଣିଲେ ଇଛାକୁ ଗୃଷ୍ଟ କଲ୍ଲ ବିର୍ଦ୍ଦମନା ।
ଏତେକାଳେ ଧାତା ଆଣି କଲା ଏ ଘଟନା ଯେ ।
ଗୃଷ୍ଟର ବଦନ ଦିଶୁଅଛି ସେହିମତ ।
ଏକାନ୍ତେ ତାହାକୁ ଗୁରୁ ଧିକ୍କାର କହନ୍ତି ଯେ ।
ଦେଶାନ୍ତର ହୋଇ ତୋର ଭୟ ଭ୍ରାନ୍ତ ନାହିଁ ।
ଏତେକ ବିଷମକଥା କଲୁ ତୁ କପାଇ ଯେ ।
ସେ ମହାପ୍ରତାପୀ ରାଜା ଭୋଜ ନୃପବର ।
ତାହାଙ୍କ କୁମାରୀ ସଙ୍ଗେ ପୀରତି ବେଭାର ।
ନୃପତି ଜାଣିଲେ ଏଥି କେହି ନ ବର୍ତ୍ତିବା ।
ତୋହର ନିମନ୍ତେ ଅମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ମରିବା ଯେ ।
ସାବଧାନ ହୁଅ ଏବେ ଅମ୍ଭ ବୋଲ କର ।
ତାହା ସଙ୍ଗେ କୃତାନ୍ତୁ ତୋର ପୀରତି ସଞ୍ଚାର ଯେ ।
ଏତେ କହି ଗଣେଶଙ୍କ ପୂଜା ବଢ଼ାଇଲେ ।
ନଇବେଦ୍ୟ ଦେଇଣ ସେ ନିଜପୁର ଗଲେ ଯେ ।
ଇଛା ଯେ ଥୋଇଲାଏ ଦୂର ଅଇଲା ଗୋଡ଼ାଇ ।
ପ୍ରବୋଧିଣ ଗୁରୁ ତାକୁ ଦେଲେ ବାହୁଡ଼ାଇ ଯେ ।

ନିଜ ମନ୍ଦିରେଣ ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲେ ।
ଗୃଣ୍ଠଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଘେନି ଭୁଞ୍ଜିଣ ବସିଲେ ଯେ ।
ଆଚମନ ସାରିଣ ସେ ପହୁଡ଼ିଲେ ଯାଇଁ ।
ଏମନ୍ତେ ସେ ସପ୍ତ ପାଞ୍ଚ ଦିବସ ବୃଥାଇ ଗଯ ।୧୧୦।
ଅନୁସର ଇଚ୍ଛାବତୀ ଝରିଅଛୁ ବସି ।
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ଗୁରୁ ମିଳିଲେକ ଆସି ଯେ ॥
ଭୁମେତ ଅଇଲ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟତ ନଇଲେ ।
ଓଲ୍ଟାଏ ବୋଇଲେ ଶିଷ୍ୟ ଗୃହରେ ରହିଲେ ଯେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଇଚ୍ଛାବତୀ ବିକଳ ହୋଇଲା ।
ଫେଡ଼ି ନ କହିଣ ମନେ ମନେ ଚିନ୍ତା କଲା ସେ ।
କେହି କହି ନାହିଁ ଗୁରୁ ଜାଣିଲେ କେମନ୍ତେ ।
ଗୃଣ୍ଠ ଆଜ ନଇଲ ଯେ ପଢ଼ିବା କିମନ୍ତେ ଯେ ।
ଏମନ୍ତ ସମୟେ ମୁହୂଲ୍ଲୀ ପରବେଶ ।
ମଣୋହ୍ମି କରିବ ମାଏ ବେଗହୋଇ ଆସ ଗୋ ॥
ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ମୃଦୁପୁଲ୍ଲୀ ଚଳିଗଲା ।
ଦୀନ ବନମାଳୀ ଏହା ଗୀତରେ ଗାଇଲା ଯେ ।୧୧୬।

ତୃତୀୟ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ ଚଉଡ଼-ଅଷାଢ଼ଶୁକ୍ଳ ବାଣୀ ।

ଏଥୁଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ସୁଜନ । ଇଚ୍ଛାବତୀ ଗଲା ନିଜ ଭୁବନ
ଗୃଣ୍ଠଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ମନରେ ଦୁଃଖି । ଚଉକଡ଼କୁ ଗୃହାର ନିରେଖି ।
ଯେ ତରୁଣୀବର । ମଦନେ ଭାର କମ୍ପଇ ଶରୀର ।୧।
ତେଜିଲା ଭୋଜନ ବସନ ଭୂଷା । ରହିପଲଙ୍କେ ପହୁଡ଼ିଲା ଯାଇଁ ।
ମନସନ୍ତାପ ନ ଜାଣନ୍ତି କେହି । ଦଇବ ବିନୁ ଅନ୍ୟଗତି ନାହିଁ ।
ଅଛି ନାହିଁ ସୁଖ । ଗୃଣ୍ଠଙ୍କୁ ନ ଦେଖି ମନରେ ଦୁଃଖ ।୨।

ମୁହୁମୁହୁ ବାଣୀ ଅଗେ କହୁଲେ । କେମାଦେଈଙ୍କ ମନୋଜ୍ଞ ନ ହଲେ ।
ଚପଳ ନାହିଁ ତାପ ଗରୁତର । ଶୋଇଅଛନ୍ତି ପଲଙ୍କ ଉପର ।
ତା ଶୁଣି ଜନନୀ । ବେଗେ ଧାଇଁଲେ ମନେ ତାପ ଘେନି ।୩।
ପଲଙ୍କେ ଜନନୀ ବସିଲେ ଯାଇଁ । ଅଶ୍ୱାସ କରି କହନ୍ତି ମଣାଇଁ ।
ତୁ ମୋର କୁଳମଣ୍ଡନା ଗୋ କେମା । କି ନିମନ୍ତେ ତାପ କରୁଛୁ ବାମା ।
ମୋ ଦୁଃଖିର ଧନ । ଦରିଦ୍ର ସଙ୍ଗାଳ ଅଟୁ ରତନ । ୪ ।
ମାତା ପିତା ତୋର ଭାଇ ବାନ୍ଧବ । ସବୁରି ଦୁଲଣୀ ଅଟ ସୁଲଭ ।
କିସ କଥାକୁ ଏତେ ମନେ ତାପ । କହ ଶୁଣୁ ମୋର ମନ ସନ୍ତାପ ।
ମୋ ଜୀବନଧନ । ଲୁଚ ହୋଇ ଯାଏ ଚନ୍ଦ୍ରବଦନ ।୫।
ମାତାଙ୍କ ଗୃହଟୁ ଶୁଣି ଇଚ୍ଛାବତୀ । ହୃଦବେଦନା କେହୁ ନ ଜାଣନ୍ତି ।
କହାଇ କହଇ ଶୁଣ ଗୋ ମାଏ । ଅନ ମୋ ତନୁ ଅଳସିତ ହୋଏ ।
କିଛୁ ନାହିଁ ଆନ । ଅନ୍ନ ନ ରୁଚିବ ଲେପ ଚନ୍ଦନ । ୬ ।
ଶୁଣିଣ ମାଏ ତଳଗଲେ ଖରେ । ଯାଇଁ ହୋଇଲେ ଯେ ନିଜ ମନ୍ଦିରେ ।
ଚୂଆ ଚନ୍ଦନ ନାନା ଦ୍ରବ୍ୟମାନ । ମୁହୁମୁହୁ ହାତେ ଦେଲେ ବହନ
ମୋ କେମାକୁ ଲେପ । ଯେମନ୍ତେ ତୁଟଇ ହୃଦର ତାପ । ୭ ।
ପରିଚାରୀମାନେ ବେଗେ ଅଇଲେ । ପାଏଣ୍ଡା ପାରି ଚନ୍ଦନ ଲେପିଲେ
ମଦନଶରେ ହୋଇ ଉଛାଟନ । ଉଠେ ବଟେ ନିଶ୍ୱାସ ଘନ ଘନ ।
ଗୂଢର ବିଚ୍ଛେଦ । କେ ତାର ଜାଣିବ ହୃଦର ଖେଦ । ୮ ।
ଅମୃତବତୀ ନାମେ ଏକଇ ସଖୀ । ସେ ଯାଇଁ ପଚାରଇ ଶଶିମୁଖୀ ।
ବାଲ୍ୟର କୁମାରୀ ମନେ ଦୁଃଖିତ । ମୋତେ କପାଇଁ ନ ଭୁହ ସଙ୍ଗାତ
ମୁଁ ତୋର ବିଶ୍ୱାସୀ । କାରନ୍ତରେ ସେବା କରଇଁ ବସି । ୯ ।
କେବଣ ବେଦନା ମୋତେ ନ କହୁ । କପାଇଁ ଏତେ ଚିନ୍ତିଷ୍ଟ ଦନ-
ହେଉ ।
ତୋହର ଦେଖି ପିନା ମୋର ସନ୍ଦେହ । ମୋତେ ଅନ୍ତର ନ କରିବୁ ବୁଦ୍ଧି
ଦୂର କର ଧର । ଆଶ୍ୱାସି ବସାଇଲା କୋଳାକର । ୧୦ ।

ସଖୀଙ୍କ ଦେଖିଣ ସେ ତୋଷ ଚିତ୍ତ । କି କହିବି ମୋତେ କହ ସଙ୍ଗାତ
ତୋହ ନ ଥିବାରେ ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖୀ । ମୋର ବେଦନା ଯେନ ଏବେ ସଖି ।
ତୁ ଗୁଣରମଣି । ଜୀବନ ରଖ ମୋ ପ୍ରାଣମିତଣୀ । ୧୧ ।
ସମସ୍ତ ସଖିମାନଙ୍କ ବଞ୍ଚାଇ । ଅମ୍ବୁବଣାଙ୍କ କହଇ ମଣାଇ ।
ମୋର ବେଦନା ଏ ଯେନ ହୋଇଛି । ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥଙ୍କୁ ନ ପାରେଁ କହୁଛି ।
ସେ ପୁଂସ୍ତ୍ରୀରତନ । ତାଠାରେ ରହିଲା ମୋହର ମନ । ୧୨ ।
ସ୍ତ୍ରୁତି ପଣ୍ଡିତ ନାଗରବର । କବପଣରେ ନାହିଁ ଛନସ୍ପର ।
ତାହାର ବଚ୍ଛେଦେ ଯାଉଛି ପ୍ରାଣ । ଯେବେ ଜୀଇବି ମୁଁ ତାହାକୁ ଆଣ
ମୋ ଜୀବନଧନ । ତାକୁ ନ ଦେଖି ମୋ ନ ସହେ ମନ । ୧୩ ।
ତୁ ସଖୀ ଅମ୍ଭାକାଙ୍କ୍ଷୀ ମୋହର । ତୋହ ଯେନ ହେଲା ମୋର ବିଗ୍ରହ
ଏକାଠାରେ ହିଁ ହେଉଥିଲୁଁ । ଗୁରୁଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ବିଚ୍ଛେଦ ହୋଇଲୁଁ
ସେ ପୁରୁଷ ଜ୍ଞାତା । କେମନ୍ତେ ଜାଣିଲେ ଗୁପତ କଥା । ୧୪ ।

ନଗରପାଳକାର ଚତ୍ୱରଠି ଧନ । କାନନେ ମୋତେ ପେଷିଲେ ବଦନ
ଉପବନେ ନାନା ପୁଷ୍ପ ତୋଳନ୍ତି । ତୁମ୍ଭେ କାମାଙ୍କୁରେ ଭୋଳ
ହୋଇଲୁଁ ।
ରହିଲା ପୀରତ । ସୁବୁଦ୍ଧି ପଣ୍ଡିତ ସଙ୍ଗତେ ଗଲୁ । ୧୫ ।
କୁସୁମ ଠାରେ ଭ୍ରମର ଯେସନ । ମୋତେ ଲମ୍ପଟ ମିଳିଲେ ତେମନ
କାଲେ ପଡ଼ିବ ବାହୁଲ କଙ୍କଣ । ନିସ୍ପୃହ ସଖୀ ହେଲା ବା ଜୀବନ ।
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଯୋତେ ପଥ । ଗୁରୁ ପଦରେ ବେଗେ ଚଳ ଯାଅ । ୧୬ ।
ପାଦ ଶ୍ରେଣୀ ଲେଙ୍ଗଳ ସୁନ୍ଦରୀ । ଅଶୋଷ କଲା ଅମ୍ବୁବତୀ ନାରୀ ।
ଏହିକଥା ପାଇଁ କାହିଁ ବିରସ । ମନ ସ୍ଥିର କର ତରୁଣୀ ଈଶ ।
ଅଧଇର୍ଯ୍ୟ ନୋହୁ । ଚତୁର ଭଟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୋଉ । ୧୭ ।
ସଖୀଙ୍କ ବୋଧି ସଦଗତି ଗଲା । ଗୁରୁଙ୍କ ପଦରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠଙ୍କୁ ଭେଟିଲା ।
ଯହିଁ ଥିଲା ଶ୍ରେଷ୍ଠ ତହିଁ ଖୋଜିଲା । ଚତୁରୀ ନାରୀ ପାଇଁ ଠାବ କଲା ।
ସଖୀର ବେଦନା । ସବୁ ମଣାଇ କହିଲା ନଗ୍ନାନା । ୧୮ ।
ତୋତେ ନ ଦେଖି ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ନାରୀ । ଜୀବନ ତେଜି ମରୁଅଛି ଝୁରି ।
ନ ରୁଚଇ ଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦନ ବାସ । ଅମୃତ ପଦାର୍ଥ ନ କରଇ ଗ୍ରାସ ।
ବେଗେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପିଛା । ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀର ଜୀବଦାନ ଦେବା । ୧୯ ।
ଶୁଣିଣ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲଇ ବଚନ । ମୁଁ ସ୍ଥିର ଅଟଇ ଉଦାସୀ ଜନ ।
ନୃପତିକୁମାରୀ ପାଇବ କାହିଁ । ବଳ ଜାଣିଲେ ଭଲେ ହୋଇ ନାହିଁ ।
ତୁମ୍ଭେ ବେଗେ ଚଳ । ଗୁରୁ ଜାଣିଲେ ମୋ ପଡ଼ିବ କାଳ । ୨୦ ।
ଅମ୍ବୁବତୀ ବୋଲେ ଶୁଣ କୁମର । ବଚନମାନ ଅଟଇ ତାର ।
ଯସାରେ ପୀରତି କରିଛୁ ଥାଇ । ଏତେ ପୀରତି ଭାଙ୍ଗିବ କିପାଇଁ ।
ସତ୍ୟ କରିଅଛୁ । ମୋ ସଖୀ ତୋତେ ନ ପାଇ ମରୁଛି । ୨୧ ।
ଏତେ ବୋଲି ମାଳା କଣ୍ଠେ ଲମ୍ବାଇ । ଅନେକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବଚନ ବୁଝାଇ ।
ଶୁଣି କୁମର ସନମତ ହେଲା । ସନ୍ଧ୍ୟାସମୟେ ବାହାର ହୋଇଲା ।
ଏକବାଠି ସୁର । ଚଳିଲା ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ପାଶେ ବୀର । ୨୨ ।

ଅଟେ ସଡଚକ୍ଷୁ ପଛେ ଭ୍ରମର । ଯାଇଁ ଜଣାଇଁ ନିଦ୍ରାବତୀଠାରୁ ।
ଉଠ ଗୋ ହଂସି ଆସିଲ ଭ୍ରମର । ସଚେତ ହୁଅ ଗୋ ଯୁବତୀବର ।
ହୁଅ ଅନନ୍ଦିତ । ଦେଖ ସଖୀ ଅଛି ଠିଆ ହୋଇଲେ କାନ୍ତ । ୧୩ ।
ଭୂମିଶଯ୍ୟା ତେଜିଣ ପଲଙ୍କ । ଧୂଳିରେ ଯେସନେ ଗଡ଼ିଥାଇ ରଙ୍କ ।
ଦେଖି ଭ୍ରମର ଚକିତ ହୋଇଲା । ଅଞ୍ଚଳେ ପୋଛି କୋଳରେ ଧଇଲା ।
ବିବିଧ ପ୍ରବେଶ । ମାନିନୀ ମନେଣୋହୁଁ ଅଭିମାନ ସ । ୧୪ ।
ଲାଜେ ସ୍ୱନବ ନ ହେବଇ ଟିକି । ପଲଙ୍କେ ବସେ ଭ୍ରମାସ୍ତ ଭ୍ରମର ।
ନିଦ୍ରାବତୀ ଅଟେ ବଦନ ଶୁଣ । ଗୁରୁ କହିଥାନ୍ତି ବେଡ଼ ଆକଟ ।
ଅଛି ନ ପାରେଇଁ । ମୋ ସ୍ୱର ଦୋଷ ନ ଧରିବୁ ସନ୍ଧ । ୧୫ ।
ଶୁଣି ନିଦ୍ରାବତୀ ସନ୍ତୋଷ ହେଲା । ଭ୍ରମେ ଭଡ ମୁଖେ ଚମ୍ବନ ଦେଲା
ବସନ ତେଜ ବିବିଧ ସୁରତ । ଚଉଷଠି ବନ୍ଧେ ପାହିଲା ରାତ ।
ଅନ୍ୟୋନ୍ୟ ଘଟେ । ଏମନ୍ତେ ସୁଖେ ରହିଲେ ଉଭୟେ । ୧୬ ।

କେହୁ ନ ଜାଣନ୍ତି ଜାଣଇ ପକ୍ଷୀ । ଅମୃବନ୍ତୀ ପାଶେ ଯେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖୀ ।
ଏକକାଠିପୁରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବାସ । ତହିଁକି ଗମିବ କେଉଁ ପୁରୁଷ ।
କେହୁ ନ ଜାଣଇଁ । ଶୁକ ରହିଲା ଇଚ୍ଛାବନ୍ତୀ ତହିଁ । ୧୭ ।
ଓହ୍ଲାଏ ଗୃହଅଡ଼େ ଖୋଜୁଥାନ୍ତି । ଶୁକ କେଉଁଣେ ଗଲା ଅନ୍ତ ନ ପାନ୍ତି ।
ବୋଲନ୍ତି କୁମାରୀ ପାଶକୁ ଗଲା । ଧର୍ମପୁତ୍ର ହୋଇ ଏମନ୍ତ କଲା ।
ଅନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଦେଲୁଁ । ଧର୍ମକୁମର ପ୍ରତିପାଳିଥିଲୁଁ । ୧୮ ।
ଯାହା ଅଛନ୍ତି ଭୁଞ୍ଜିବ ତାହା । ଦଇବ ଆଣି ଭେଟାଇଛି ଯାହା ।
ଆମ୍ଭେ ପୋଷିଲୁ ବଶ ହୋଇଲା । କାଳେ ଆମ୍ଭଙ୍କୁ ଅପଖ୍ୟାତି ଦେଲା
ଧର୍ମ ତାକୁ ରଖ । ଏତେ ବେଳ ଗୁରୁ ମନେ ଭାଷନ୍ତ । ୧୯ ।
ସକଳେ ଶାସ୍ତ୍ର ଆଗମ ଜାଣନ୍ତି । ଜାଡ଼ି । ବିଦ୍ୟାରେ ଗୁଣିକ ବୋଲନ୍ତି ।
ଚେଣ୍ଡକଇ ତାଙ୍କୁ ହେଲା ଗୋଚର । କୁମର ଅଛି ଏକକାଠିପୁର ।
ଏମନ୍ତେ କୁମର । ଲୁଚି ରହିଲା କୁମାରୀ ପାଖର । ୨୦ ।
ଏମନ୍ତେ ତହିଁ କେତେଦିନ ଗଲା । ଦିନେ ଏକ ମହୁସ୍ତଲୀ ଦେଖିଲା ।
ଇଚ୍ଛାବନ୍ତୀ ପାଶେ ବସିଛି ଶୁକ । ଉପେ ଭାଳ ନ ପଡ଼ିଲା ଶଙ୍କ ।
ଏ କଥାକୁ ଯାଇ । ବଣାସୀ ଜଣକୁ କହିଲା ସେହି । ୨୧ ।
ସେ ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ କହିଲା । ଶୁକ ସଙ୍ଗେ ଇଚ୍ଛା ପୀରତି କଲା ।
ଏମନ୍ତ ଚହଳ ହେଲା କଟକେ । ବୋଲାବୋଲି ହେଲେ ସକଳ ଲୋକେ
ଉଗର ଶୁଣିଲେ । ଭୂପତେ ରାଜା ସ୍ଥାନରେ କହିଲେ । ୨୨ ।
ଶୁଣି ନୃପତି ଦୋସାଧ ଡକାଇ । ଲଉଡ଼ିଗ୍ରେର ସଙ୍ଗେ ଇଚ୍ଛାକୁମାରୀ ।
ଧରି ଆଣି ଆମ୍ଭ ସ୍ଥାନରେ ଦେବୁ । ନୋହିଲେ ବଂଶ ତୋ ନଶାଇ ମାରିବୁଁ
ତା ଦୋସାଧ ଶୁଣି । ନଗ୍ର ପାଟଣା ଖୋଜାଇଲା ପୁଣି । ୨୩ ।
ରାଜା ନଗ୍ରରେ ଏକକାଠି ମେଢ଼ । କନ୍ଦ କନ୍ଦରେ ଯେ କୋଣ ଛନ୍ଦାଡ଼େ
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମେଳେ ବସି ଠାବ କଲା । ଅନେକ ଧନ ରତନ ସେ ଦେଲା
ଶୈରକୁ ଖୋଜିଲା ଦୀନ ବନମାଳୀ ସତ କହଇ । ୨୪ ।

———❋§❋———

ଚତୁର୍ଥ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ କେଦାରା ଚକ୍ରକେଳି ।

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ସୁଜନ । ଗୃହେ ଇଚ୍ଛାବତୀ ଏକମେଳେଣ ।୧।
ରାଜା ଶୁଣିଣ ମହାକୋପ କଲେ । ନଗ୍ର ଦୋସାଧୁ ଡାକି ଅଜ୍ଞା ଦେଲେ
ନଗ୍ରେ ଦୋସାଧୁପଣ ତୁ ବୋଲଉ । ଉତ୍ତମ ମଧ୍ୟମ କିଛି ନ କହୁ ।
ଲମ୍ପଟ ଚୋରକୁ ଧରି ଆଣି ଦେବୁ । ନୋହିଲେ ନିଶ୍ଚୟେ ବଶ ମାରିବୁଁ ।
ଏତେ ଗରବ କାହାର ହୋଇଲା । ଏକକାଠି ମେଢ଼ାକୁ ସେ ଗନିଲା ।
କାଲି ଦୋସାଧୁ ପଣେ ରକ୍ଷେ ଥାଉ । ଛିଦ୍ରକଥା ଆମ୍ଭ ଆଗେ ନ କହୁ ।
ଶୁଣି ଦୋସାଧୁ ପାୟେ ପଡ଼ି ଶୋଇ । ଅଜ୍ଞାପ୍ରମାଣେ ଚୋର ଆଣିମଇଁ
ଏତେ ବୋଲିଣ ଭାଳଇ ମନରେ । ଚୋର ଦେଖିବ କେମନ୍ତ ପ୍ରକାରେ
ଏ ନଗ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଚୋରହିଁ ନାହିଁ । ଅନ୍ତଃପୁରରେ ଚୋର ଅଛି ରହି ।
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କି ମେଳେଣ ଏ କଥା ପାଇବି । ଧନ ବସ୍ତ୍ରହିଁ ଅଳଙ୍କାର ଦେବି ।୧୦।
ଏତେ ବୋଲି ସେ ହୃଦ୍ଵାର ଭିତରେ । ନଭି ଗମଇ ଗୁପତ ଭାବରେ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ନିଯୋଗ ପଠବାସ୍ତ୍ରୀ । ଯୁବା ସ୍ତ୍ରୀମାନେ ମହାସୁନ୍ଦରୀ ।
କେହୁ ଜଳ ପୂରେଇ ନେଉଥାନ୍ତି । ଗନ୍ଧପୁଷ୍ପ କେହୁ ନେଇ ଯୋଗାନ୍ତି ।
ନାନାପ୍ରକାରେ ଦାସୀ ଜଣୀ ଖଟି । ଇଚ୍ଛାବତୀ ମନକୁ ରଞ୍ଜୁଥାନ୍ତି ।
ଇଚ୍ଛାବତୀର ବଡ଼ କଟକଣା । କେହୁ ପାରିବ ତାହାର ଠିକଣା ।
ନଗ୍ର ଦୋସାଧୁ ବିନୟୀ କହଇ । ଗୋଷ୍ଠି ଗୋଷ୍ଠିକେ ଚରଣ ଧରଇ ।
ଧନ ରତ୍ନ ସେହୁ ଦେଲା ଅନେକ । ପଚାରିବାକୁ ମନେ ଦକ ଦକ ।
ତାଙ୍କୁ ଯେବେ ନ କହିବ ବଚନ । କାହୁଁ ଜାଣିବ ଭେଦକଥାମାନ ।
ଏକ ମୁହୂସ୍ତ୍ରୀ ନାମ ମଦନା । ପରଦୁଃଖେ ଦୁଃଖି ଜାଣେ ବେଦନା ।
ଦଶନ ପଚାରିଲା ସେ ଦୋସାଧୁକୁ । ତୁମ୍ଭେ କି ନିମନ୍ତେ ଆସ ଏଥକୁ ।୨୦।
ସ୍ତ୍ରୀବାହାରେ ନ ଦେଖୁ ଆନକୁ । କର୍ପା ନିରେଖୁ ଥାଉ ନବରକୁ ।
ଶାନ୍ତ ଦୋସାଧୁ ବୋଲେ ଶୁଣ ମାୟେ । ରାଜା ବଣାକୁଳୀ ଦେଲା ନିଶ୍ଚୟେ
ଏକକାଠ ମେଢ଼ାରେ ଲମ୍ପଟ ଚୋର । ଇଚ୍ଛାବତୀ ସଙ୍ଗେ କରେ ବେଭାର ।

ନଗ୍ରକଣ୍ଟବେ ଟେଂକ ଜାକୁଅଛୁ । ବାନ୍ଧା ଦଦ୍ଧାଉମୋତେ ଚନ୍ଦ୍ରଅଛୁ ।
ସ୍ୱୈର ଧନ ନ ଦେଲେ ମୋ ଶ୍ୱଶୁର । ବଂଶ ଖୋଜିଣ ମାରିବ ଚୋର ॥
ମାତ୍ୟେ କୁଳ ମୋ ତୁମ୍ଭେ ରଖା କର । ଧନ ବସ୍ତ୍ରହିଁ ନଅ ମୋ ଅପାର
ସ୍ୱୈର ଯେମନ୍ତେ ଦେଉଥିବ ମୋତେ । ଜର ଧର ମୁଁ ମାଗୁଅଛି ତୋତେ
ପାଦ ଧରିଣ ଦେ ସାଧୁ ଲୋଟିଲା । ଶୁଣି ମଦନା ମନେ ଦୟା କଲା ।
ସନ୍ଧ୍ୟାସମୟେ ସ୍ତ୍ରୀବେଶ ଧର । ଯାଇଁ ମିଳିବୁ ଏକକାଠି ସ୍ୱୈରୀ ।
ସ୍ୱୈର ଇଚ୍ଛାବତୀ ଯେ ପୁଅଙ୍କରେ । କ୍ରୀଡ଼ା କରନ୍ତି ନିଃଶଙ୍କରେ
ତାଙ୍କୁ ମଣାଇ ଏମନ୍ତ କହିଲା । କହି ମଦନା ସଖୀ-ଚଳିଗଲା । ୩୦
ଶୁଣି ଦୋଷାଧୁ ମନରେ ଚିନ୍ତେ । ଏହି କଥା ନଷ୍ଟ ଅଟେ ସତ ।
ଦୁଃଖ ସୁଖରେ ଦିବସ ପୁହିଲା । ଆସି ରଜନୀ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ।
ସ୍ତ୍ରୀସ୍ୱରୂପ ଧରିଣ କରିଥିଲା । ଯାଇଁ ପ୍ରବେଶ ଏକକାଠିଯୁକ ।
ଯାହା ମଦନା ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲା । ସେହି ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱୈରକୁ ଭେଟିଲା ।
ଉନ୍ନପଲ୍ୟଙ୍କେ ସ୍ୱୈର ବସିଥିଲା । କହିଥିଲେ ଯାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଧଇଲା ।
ସୁରୂକଣ୍ଠରେ ଦଉଡ଼ି ବାନ୍ଧିଲା । ନିଜ ଗୃହକୁ ତାଙ୍କୁ ଘେନିଗଲା ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ଯେ ମନୋହରେ ଥିଲା । ଶୁଣି ଭୂମିରେ କମ୍ପିଣ ପଡ଼ିଲା ।
ସରୂଠାବରେ ବାନ୍ଧିଲା ଚଳିଲା । ଉଭସ୍ୱୈରକୁ ଧରି କହିଥିଲା ।
ଏକକାଠି ମେଢ଼ରୁ ଘେନିଯାଇଁ । ଦାଣ୍ଡ ଅଗଣାରେ ଉତ୍ତରି କରାଇ । ୪୦
ସ୍ୱୈରୀରେ ଉଭସ୍ୱୈର ବେଗ ହୋଇ । ଧରି ସେ ଧରି ଗମନ କରାଇ
ସ୍ୱୈର ଦୋଷାଧୁ ଘରେ ବନ୍ଦୀ କଲା । ଇହ କଥା କର୍ଣ୍ଣାଗ୍ରେ ଦେଇଲା ।
ଏଥିଉତ୍ତାରେ ରଜନୀ ପାହିଲା । ଦୋଷାଧୁହିଁ ନିତ୍ୟକର୍ମ ସାରିଲା ।
ରଜା ସିଂହାସନରେ ବସିଛନ୍ତି । ଯାଇଁ ସ୍ୱୈରେ ଉଗର କହନ୍ତି ।
ଦେବ ଶୁଣିମା ହେଉ ସାବଧାନ । ସ୍ୱୈର ଦୋଷାଧୁ ଧରିବା ବିଧାନ ।
ଘେନି ଥିଉଅଛି ଶିଷ୍ୟ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ । ନଷ୍ଟଲୋକେ ବେଢ଼ିଛନ୍ତି ତାହାଙ୍କୁ ।
ଏତେ ବୋଲି ସେ କରେ ନିବେଦନ । ନଗ୍ରଦୋଷାଧୁ ଆସିଅଛି ସ୍ୱୈର
ନଗ୍ରଲୋକ ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ବୋଲନ୍ତି । ଯୁବାକାମିନୀ ଦେଖି ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି ।
କୋତ୍ୱାଲକୁ ଜଣାଇ ତୁରିତ । ଦେଖି ନ ପାରିବ କାହାର ମତ ।

ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନନ୍ଦଇ ତା ଉରୁମଳ । ପଦ୍ମପୁଷ୍ପ ଜିଣି ପାଦଯୁଗଳ । ୫୦ ।
ମତ୍ତମାତଙ୍ଗ ଜିଣି ତା ଗମନ । ତାମାଭୁର ତ୍ୱେ ନୋହୁବ ତହିଁବ ।
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ ତାହାର ପିତା ମାତା । ଯିଉ ଉଦରେ ଗଢ଼ିଛି ବିଧାତା ।
ଧନ୍ୟ ରସିକା ତୁହି ଇଚ୍ଛାବତୀ । ଦଇବ ତୋତେ ପଠାଇଛି ପତି ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ କି ଏହାକୁ ମୁହିଁବ । ଏହୁ ମଲେ ସେ ଯେ ପ୍ରାଣେ ମରିବ ।
ତାର ଅଙ୍ଗରେ ଦରିଦ୍ର ବାନ୍ଧିଛି । ବେଢେ ହାବୋଡ଼ା ମାଗଣା ନେଉଛି ।
ରୂପକୁ କିସ ଦେବା ପଟାନ୍ତର । ସୁନ୍ଦରପଣେ ସେ ରତ୍ନଭଣ୍ଡାର ।
ରାଜା ସମ୍ମୁଖରେ ନେଇ ଭେଟାଇଲେ । ରାଜା ଦେଖିଣ ମୋହଗତ ହେଲେ ।
ଗୃହିଁ ବୋଇଲେ ଜେମାକୁ ଦୁର୍ଜନ । ଏହୁ ସୁକୁମାର ନୃପନନ୍ଦନ ।
ଜେମା ସଦୃଶେ ଏହୁ ବର ହୋଇ । ଦେଖି ଅମୃତ ମନକୁ ଖଟଇ ।
ଏହା ମଲେ ଜେମା ନିଶ୍ଚେ ମରିବ । ଦେଖି ଦେଖିବା ଦୁହିଙ୍କର ଭାବ ।
ଏତେ ବୋଲି ନୃପତି ଅଗ୍ରସରି । ଦେଖଇ ହୋସାଧୂ ଅଣ୍ଟୁ ଧରି ।
ଅତି ପ୍ରସନ୍ନ ଗୃହିଁର ବଦନ । ଗୃହିଁ ରାଜାକୁ କହଇ ବଚନ ।
ଯେବେ ଭାନୁ ଉଇଁବ ପଶ୍ଚିମରେ । ମେରୁ ପ୍ରକମ୍ପ ହୋଇବ ଟିଙ୍ଗରେ ।
ଚନ୍ଦ୍ରକିରଣ ଅଗ୍ନି ବରଷିବ । ଗିରିଶିଖରେ ଅମ୍ବୁଜ ଫୁଟିବ ।
ବାରିନିଧି ଯେବେ କୂଳ ଲଙ୍ଘିବ । ତେବେ ମହତବଚନ ଟଳିବ ।
ଯେଣୁ ମହତପୁରୁଷ ବୋଲନ୍ତି । ଜୀବଗଲେହେଁ ସତ୍ୟ ନ ଛାଡ଼ନ୍ତି ।
ତୁମ୍ଭେ ଧାର୍ମିକ ଭୋଜ ନୃପଚନ୍ଦ୍ରେ । ଯାହା ବୋଲିଛ କରିବ ନିଶ୍ଚୟେ ।
ଏହା ଶୁଣି ଭୋଜନୃପେ ଚକିତ । ଏହୁ ଅଟେ ସର୍ବଜ୍ଞ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ।
ଏଡ଼େ ଗୁଣୀ କେତେ କାହିଁ ନ ଦେଖି । ଭାଗ୍ୟେ କରିଣ ଥିଲା ଗନ୍ଧମୁଖୀ ।
ଏତ ମରିବା ପଦାର୍ଥ ନୁହଇ । ଯେଣୁ ଇଚ୍ଛାବତୀ ମନ ମୋହଇ । ୬୦ ।
ଏଥି କିସ ହୋଇବ ସେ ଜାଣିମା । ଦୁଇଜଣଙ୍କ ସତ୍ୟହିଁ ବୁଝିବା ।
ଏତେ ବୋଲି ହୋସାଧୂ ଡକାଇଲେ । ଭିନ୍ନ କରିଣ ବଚନ କହନ୍ତି ।
ଏହୁ ମାରିବାର ଯୋଗ୍ୟ ନୁହଇ । ଏହା ମଲେତ ଜେମାକୁ କ ପାଇ ।
ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଯିବୁ ଏକାନ୍ତ ଠାଇଁ । ମିଛେ ମିଛେ କହିବୁ ବଧିଲଇ ।
ତାଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ପ୍ରାହାରିବୁ ନାହିଁ । ମିଛେ ଉମ୍ପ ଇଥିବୁ ବେଷ ବହି ।

ରାଜା ଦୋସାଧ୍ ଏକାନ୍ତ ବଗ୍ରର । କେହୁ ନ ଜାଣନ୍ତି ଘର ବାହାର ।
ରାଜା ଡାକିଣ ବୋଲନ୍ତି ବଚନ । ନେଇ ବଣାବଳୀ ଦିଅ ବଦନ ।
ରାଜା ଆଜ୍ଞାରେ ଦୋସାଧ୍ ଚଳିଲେ । ନଗ୍ରବାହାର ଶମଶାନେ ନେଲେ ।
ରୋଷେ ଖଡ଼ଗ ଧରିଥିଲୁ କରେ । ନେଇ ବସାଇଲେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍କନ୍ଧରେ ।
ଇଷ୍ଟ ସ୍ମରଣା କର ତୋହର । ରାଜା କବରେ ପଶୁ ତୋହ ସ୍ତର ।
ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲଇ ମୋର ଦୋଷ ନାହିଁ । ଇଚ୍ଛାବତୀ ନେଲା ମୋତେ
ଡକାଇ । ୮୯ ।
ବୋଥରେତ ନଷ୍ଟପ୍ର ମରିବି । ଇଚ୍ଛାବତୀଙ୍କ ବାରେକ ଦେଖିବି ।
ତାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ରମାବଦନ । ଢାମେ ଦଦଇ ତା ନେତ୍ର ଅଞ୍ଜନ ।
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ସ୍ମରଣା କରି । ନିତ୍ୟ ଭକ୍ତଥାଇଁ ନାମ ଡାହାରି ।
ବ୍ରହ୍ମା ଇନ୍ଦ୍ର ତେତିଶ ଦେବଗଣ । ସ୍ତୁତି କରୁଥିଲନ୍ତି ଜଣେ ଜଣ ।
ମୁଁ ଯେ ଅଟଇ ଅତି ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ । ଇଚ୍ଛାବତୀର ସଙ୍ଗତେ ପ୍ରୀତ ।
ପୂର୍ବେ ଦଶଶିର ବନ୍ଧ କରି ଜା । ହରିନେଲେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭାରିଯା ।
ହସ୍ତ ଧରି ରଥରେ ବସାଇଲେ । ଏତେ କଥାକୁ ଦଶଶିର ମଲେ ।
ମୋର ଏକାଶିର କେତେମାତର । ସୁଖ ଲଭିଲି କୁମାରୀ ସଙ୍ଗର ।
ମୋତେ ବାରେ ଦେଖାଅ କନା ଥଣେ । ଜୀବଯିବାବେଳେ ଦେଖୁ ତରୁଣୀ
ଶୁଣି ଦୋସାଧ୍ ଖଡ୍ଗ ଝମ୍ପକଲେ । ଅରେ ନିର୍ଲଜ୍ଜ ବୋଲିଣ ବୋଇଲେ ।
ଜୀବ ଯିବାବେଳେ କୃଷ୍ଣ ନ ବୋଲୁ । ସ୍ତ୍ରୀର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରୂହ ପଥ କଲୁ । ୯୦ ।
ଶୁଣି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନେ ବ୍ୟଥା ପାଇଲେ । ଜାଣି ଧିକ୍କାରି ଦୋସାଧ୍ ବୋଇଲେ ।
ଯେଉଁ ଶ୍ରୀରାମ ନାମ ଧରି ନିତ୍ୟେ । ଦୁର୍ଗତିରୁ ତରନ୍ତି କେତେ କେତେ ।
ତୁ ହୋ ନ ଭଜୁ ଶ୍ରୀରାମ ମାଧବ । ଇଚ୍ଛା ତୋତେ କ ଦୁଃଖରୁ ତାରିବ ।
ଏଣୁମତେ ଦୋସାଧ୍ ରତ୍ନେଶ୍ୱର । କୁହାକୁହି ହେଉଛନ୍ତି ଉତ୍ତର ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ଯେ ମୋହ ଯାଇଥିଲେ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମରୁଛି ବୋଲିଣ ଶୁଣିଲେ ।
ଲାଜ ସଙ୍କୋଚ ସମସ୍ତ ଛାଡ଼ିଲେ । ଏକକାଠି ମେଢ଼ରୁ ଉଭୁରିଲେ ।
ବସ୍ତ୍ର ଲୋଟିଣ ଯାଉଛି ଭୂମିରେ । ଫିଟି କବରୀ ଲୋଟୁଛି ମାଟିରେ ।
ଅସମ୍ଭାଳେଣ ତନୁ କମ୍ପେ ଭୟେ । ଘରୁ ବାହାର ଇଚ୍ଛାବତୀ ହୋଏ ।

ମାତ ଶମଶାନରେ ନୃପଜେମା । ଗ୍ରନ୍ଥ ଅବୋଶ ଅଛୁ ବ ଚନ୍ଦ୍ରମା ।୧୦୧।
ନେତ୍ରକରେ ଅଞ୍ଜନ ଭାସିଯାଇ । ମୃଣକମଳ ଆଚ୍ଛାଦ ବୋଲଇ ।
କୁମରଙ୍କୁ ଗୃହିଁଣ ଶୋକ କର । ଅହା ! ପ୍ରାଣନାଥ ମୋ ଏତେସର ।
ମୁହିଁ ସ୍ଥିର ଅଛଇଁ ପାପୀଜାଣ୍ତି । ତୋର ଅଙ୍ଗ ମୁଁ ଛୁଇଁବ କପଟ ।
ପୂର୍ବେ ମୁହିଁ ଖଣ୍ଡ ତପ କରିଛି । ତେଣୁ କରି ଏତେ ଦଶା ଲଭୁଛି ।
ଅରେ ଦୋସାଧ ମୋର ବୋଲ ଶୁଣ । ତୋର ପାଦରେ ପଶୁଛି ଶରଣ
ଦନ୍ତେ ତୃଣ ଧରି ମୁଁ ମାଗଇଁ । ଏତ ପ୍ରଦେଶୀ ସୁଜନ ଅଟଇ ।
ତାଲୁ ଖଡ଼୍ଗ ପ୍ରହାର ନ କର । ଯେବେ ମାରିବୁ ଅଗେ ମୋତେ ମାର ।
ଯେଣୁ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଉତ୍ତମ । ତାଙ୍କୁ ମୁହିଁ କି ଅଟଇଁ ଭାଜନ ।
ତୋତେ ଲକ୍ଷେ କୋଟିଏ ଧନ ଦେବି । ପତିବାଣ୍ଡପଣରେ ସେବୁଥିବି ।
ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ମୋତେ ଦାନ ଦିଅ । ଯେବେ ମାରିବୁ ଦୁଇ ପ୍ରାଣ ନିଅ ।
ଶୁଣି ଦୋସାଧ ବୋଲଇ ଉତ୍ତର । ମିଛ ସଙ୍କୋଚ ନାହିଁ କି ତୋହର ।
ପିତା ପ୍ରତାପୀ ଭୋଜ ନୃପବର । ଏହା କୁଳକୁ କଳଙ୍କ ଭୁ ସ୍ଥିର ।
ଶୁଣି ନୃପଛଷାନେ ଦେ ଦଷିବେ । ପୁଣି ଲୋକେ ମୁଖରେ କଷ୍ଟ ଦେବେ ।
ଏବେ କଳଙ୍କ କୁଳକୁ ହୋଇଲୁ । ନଷ୍ଟେ କୁଳଟା ଭାବ ଅଚରିଲୁ ।
ଜେମା ବୋଲଇ ଶୁଣ ମୋ ଉତ୍ତର । ପିତା ଦେଉନ୍ତୁ ମୋତେ ଏହି
ବର । ୧୯୬ ।
ମୋର ଅନ୍ୟ ବରକେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ଏବେ ସୁଜାଣ ପାଇବଇଁ କାହିଁ
ପୃଥ୍ୱୀ ଭିତରେ ଯେତେକ ନୃପତି । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ।
ନିଶ୍ଚେ ଏହାଙ୍କୁ ଯେବେ ତୁ ମାରିବୁ । ସ୍ତ୍ରୀହତ୍ୟା ପାତକ ତୁ ଲଭିବୁ ।
ମୁହିଁ ମଲେ ସବୁ ସ୍ତ୍ରୀ ମରିବେ । ଆଉ ପୃଥ୍ୱୀରେ କେହି ନ ରହିବେ ।
ଇଚ୍ଛାବଶି ସାଧୁକଥା ନୁହନ୍ତେ । ତହିଁ କେତାଲେ ମିଳଲେ ଭୁଲେ ।
ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଦେଖିଣ ଭଜନ । ଏତ ମଦନବ୍ରହ୍ମର ତୁଲ୍ୟ ।
ଅହେ ଦୋସାଧ ଏହାଙ୍କୁ ନ ମାର । ରାଜା ଜାଣିବା ଯାଏ ରକ୍ଷା କର ।
ନେତ୍ର ବଜାର କୁମର ଅଟଇ । ଏହା ମଜକୁ ନାଶ ନ ଶଟଇ ।
ପିତା ତେଜି ଅଇଲା ଏତେଦୂର । ଅସି ଏଠାରେ ଯାଉଅଛୁ ଶିର ।

ଏତେ ବୋଲି ବେତାଳ ଚଳିଗଲା । ଭୋଜ ଅସ୍ଥାନେ ଯାଇଁ ମିଳିଲା
କବି ହୃଦରେ ଯେତେ ବାଣୀଥିଲା । ଯଥାବିଧି ଭାବରେ ସେ କହିଲା ।
ତାର ବଚନ ଶୁଣି ଭୋଜରାୟେ । ଜାଣି କମ୍ପିଲା ଥରହର କାୟେ ।
ଶୁଣି ତାଙ୍କୁ ବୋଲନ୍ତି ମହାରାୟେ । ଯାହା ମାଗିବୁ ଦେବଇଁ ନିଶ୍ଚୟେ ।
ଭାଟ ବୋଇଲା ଶୁଣ ନୃପବର । ଯାହା ମାଗିବି ତୁମ୍ଭେ ସତ୍ୟକର ।୧୭।
ରାଜା ବୋଇଲେ ସତ୍ୟ ନିରଧାର । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ନ ମାର ନ ମାର ।
ପିତାଠାରୁ ମନୋଦୁଃଖେ ଅଇଲା । ଯହୁଁ ମନକୁ କନ୍ୟା ନ ଖଟିଲା ।
ଚତୁରଙ୍ଗବଳ ଯାର ସଙ୍ଗତ । ମହାପ୍ରତାପୀ ସେହୁ ନରନାଥ ।
ତାକୁ ଯେବେ ମାରିବୁ ତୁ ନୃପତି । ଅନ୍ନ ପାଇବୁ ନାହିଁ ଇଚ୍ଛାବତୀ
ଯହୁଁ ଏମନ୍ତ ରାଜନ ଶୁଣିଲା । ବେଗେ ଦୋସାଧକୁ ଗୃର ପେଷିଲା ।
ଅରେ ଚୋରକୁ ବେଗେ ଘେନି ଆସ । ସେ ଯେ ବଡ଼ଲୋକର ଅଟେ
ଶିଷ ।
ଯହୁଁ ଦୋସାଧ ଏମନ୍ତ ଶୁଣିଲା । ଇଚ୍ଛାବତୀର ଅଙ୍ଗଣ ପଶିଲା ।
ସୀତାପତି ତାଙ୍କ କଷ୍ଟ ଫେଡ଼ିଲେ । ଜେମା ଅନ୍ତଃପୁରକୁ ବିଜେକଲେ ।
ସଙ୍ଗେ ଦୋସାଧ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁ ନେଲା । ରାଜସଭାରେ ନେଇ ବସାଇଲା ।
ମହାରାଜା ସେ ଭୋଜ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ । ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଯାନ୍ତି ।
ଦେବାର୍ଚ୍ଚନ ସ୍ନାହାନ ଭୋଜନ । ରାଜା ଭାଟଙ୍କୁ ଦେଖି ତୋଷମନ ।
କବି ଉତ୍ସବ କଥା ଅଛନ୍ତି । ଦାସ ବନମାଳୀ ଏହା ଭାଷନ୍ତି ।୧୮।

ଓଁ

ପ୍ରଥମ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ କଳଶୀଗୌଡ଼ା ।

ଶୁଣ ଅହେ ସୁଜନେ ପଣ୍ଡିତ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ।
ଭାଟ ଇଚ୍ଛାବତୀ କନ୍ୟା ବଧିଲ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହେ ।୧।
ଭୋଜରାଜା ଆଜ୍ଞା ଦେଲେ ଶୁଣ ହେ ପାତର ।
ଅନେକ ସମ୍ଭାରେ ଭାଟ ଇଚ୍ଛା ବିଭା କର ହେ ।

ଲକ୍ଷଣ ସୁନ୍ଦର ସେ ପଣ୍ଡିତ ଭାଗ୍ୟବନ୍ତ ।
ଇଚ୍ଛବତୀ ଭୁମାଶ୍ରିତ ଅଟଇ ବହୁତ ହେ ।
ମଦନଚନ୍ଦ୍ର ନାମେଣ ଗନ୍ଧର୍ବ ରାଜନ ।
ଶ୍ରୀରୂଚନ୍ଦ୍ର ବୋଲି ଜଣ ତାହାର ନନ୍ଦନ ହେ ।
ନୋହିଲେ କି ଦଇବ ଭେଟାଇ ଅଛି ଆଣି ।
ପୂର୍ବ କର୍ମେ ଲିଖିତ ଏ ଧାତା ନିରମାଣି ହେ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ମତ ଏହାଠାରେ ବନ୍ଦୀ କଲା ।
ଦୁହିଁଙ୍କ ଦୁହେଁ ସମାନ ନୃପତି ବୋଇଲା ହେ ।
ବଣ୍ଡଢ କରଣ ବେଦୀ ନିର୍ମାଣ କରବ ।
ନିମୂବଦ ପାବନ୍ତଙ୍କୁ ପତ୍ର କରି ଦେବ ହେ ।
ବିଚିତ୍ର ଗୃମର ଚନ୍ଦ୍ରାତପ ଦ୍ରବ୍ୟ ସ୍ଥାନ୍ତି ।
ତହିଁପାଖେ ଲାଗିଥିବ ମାଣିକ୍ୟର ଝରା ହେ ।
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣକଳଶମାନ ସ୍ଥାପିବ ଦୁଆରେ ।
ବିଚିତ୍ର କରଣ ମଣ୍ଡାଇବ ସବୁ ଘରେ ହେ ।
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ପଇତା ନାନା ରତ୍ନେ ସଜାଡ଼ିବ ।
ସଭା ସମର୍ପଣ ବେଳେ ନେଇଣ ବାଢ଼ିବ ହେ । ୧୦ ।
ରଥ ଗଜ ତୁରଙ୍ଗ ଯେ ଦାସୀ ଦାସ ମେଳେ ।
ସୁରଭି ମହିଷୀ ନେଇ ଦେବ ବେଦୀ ତଳେ ହେ ।
ଭଣ୍ଡାରୁ ଅମୂଲ୍ୟ ବସ୍ତ୍ର ଦ୍ରବ୍ୟ ରତ୍ନମାନ ।
ଗୃହର ମନ ତୋଷିବ ଯେତେଣେ ବିଦ୍ୟମାନ ହେ ।
ଅନ୍ନଦାନ ବସ୍ତ୍ରଦାନ ଅହର୍ନିଶି ଦେବ ।
ଯେ ଯହିଁକି ଲାଗିଥିବ ତା ପାଶେ ଖଞ୍ଜିବ ହେ ।
ବନ୍ଧୁ ସହୋଦର ମୋହର ଯେତେକ ଅଛନ୍ତି ।
ଇଷ୍ଟ ଗୁରୁ ପ୍ରଜାମାନେ ଯେତେକ ଆସନ୍ତି ହେ ।
ସମସ୍ତ ଶ୍ରୀରୂପଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଯଉତୁକ ଦେବ ।
ଯେ ଯାହା ମାଗିବ ଭଣ୍ଡାରରୁ ଯୋଗାଇବ ହେ ।

ଇଚ୍ଛାବତୀ ସ୍ପୃଷ୍ଟ ବଡ଼ ଭାଗ୍ୟକୁ ମୋହର ।
ଯେମନ୍ତେ କଥା ରହିବ ଯୁଗ ଯୁଗ ନ୍ତର ହେ ।
ଦିବ୍ୟ ନାରୀମାନେ ସବୁ ହୋଇବେ ପ୍ରବେଶ ।
ନୃତ୍ୟ ଗୀତ କରୁଥିବେ ସଙ୍ଗୀତ ସ୍ୱରସ ହେ ।
ମୁକୁତାଚୂର୍ଣ୍ଣରେ ଗୃହ ଧବଳ କରବ ।
ଶ୍ରୀରାମ ଚରଣ ଚନ୍ଦପଟ୍ଟରେ ଲେଖିବ ହେ ।
ଦଶଅବତାର ମହାଭାରତହିଁ ଥିବ ।
ବିଚିତ୍ର ପ୍ରତିମାମାନ ଅନେକ ଲେଖିବ ହେ ।
ବ୍ରାହ୍ମଣ ଗୃଣ୍ଡ୍ରାଳ ଆଦି ସବୁ ରଚିବ ।
ଯେ ଯେମନ୍ତ ଭାର୍ଜନ ତା ତେମନ୍ତ ଖଣ୍ଟିବ ହେ । ୨୦ ।
ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ପଣ୍ଡିତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଜଗୃତଷ ।
ନଗ୍ରଜନମାନଙ୍କୁ ଆଣିବ ମୋର ପାଶ ହେ ।
ନ ପାଇଲ ବୋଲି ଯେବେ ଶୁଣିବଇଁ ମୁହିଁ ।
ଜଣେ ଜଣେ ଦୋଷ ଅନୁରୂପେ ଦଣ୍ଡିବଇଁ ହେ ।
ବାଟୀ ଘାଟି କଟି ଯେ ଭୋଜନମାନ ହେବ ।
ନାନା ଯତ୍ନେ ଭୋଜନ ଯେ ତରସ୍ତ କରବ ହେ ।
ଯେମନ୍ତେ ଲଜ୍ଜା ନ ପାଇ ମୁହିଁ ଦେଶାନ୍ତରେ ।
ତେସନ ପ୍ରକାରେ ଭୂଟମୁ କରବ ବସୃରେ ହେ ।
ଅଙ୍ଗ ପୁଲକିତ ହୋଇ କର ଯେ ଯାହାରେ ।
ଯେମନ୍ତେ ଯଶ କୀରତି ରହିବ ସଂସାରେ ହେ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ରାଜ୍ୟେ ମଣାଇଁ କହିଲେ ।
ଦଣ୍ଡପାଟମାନଙ୍କୁ ଯେ ଲେଖାମାନ ଦେଲେ ହେ ।
ନାନା ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ସବୁ ସଭାକୁ ଆଣିବ ।
ଯେମନ୍ତ କଭାର ବଧ ଉତ୍ସବ ହୋଇବ ହେ ।
ଏମନ୍ତ କହିଣ ରାଜା ମନ୍ତ୍ରୀକ କହିଲେ ।
ଶଙ୍ଖବାଦ୍ୟ ମହୁରୀ ଯେ ବେଣୁ ବଜାଇଲେ ହେ ।

ଢୋଲ ସେ କଂସାଳ ଦୁନ୍ଦୁଭିର ବାଦ୍ୟମାନ ।
ମର୍ଦ୍ଦଳାଦିମାନ ସବୁ ବାଜେ ଘନଘନ ହେ ।
ଶୁଭଲଗ୍ନ ବୁଝି ବିଭାଦିବସ ଖୋଜିଲେ ।
ପାଠଜନ୍ମଦିନେ ବିଭାଲଗ୍ନ ଅଟଇଲେ ହେ । ୩୦ ।
ବିଭା ଦିନେ ଥାଉଁ ଯେ ମଙ୍ଗଳ ଯନ୍ତ୍ର କଲେ ।
ଅମୃତଭୋଜନ ବିଧି ବେଭାରହିଁ ଦେଲେ ହେ ।
ଦିବ୍ୟ ନାରୀମାନେ ଯେ କୁସୁମଗନ୍ଧ ଘେନ ।
ବର କନ୍ୟା ମଙ୍ଗୁଳେନ୍ତି କରି ଶଙ୍ଖଧ୍ୱନି ହେ ।
ସେ ଦିନରେ ଯେତେ ବିଧି ଶାସ୍ତ୍ରେ ଅଟଇଲେ ।
ଅତଦିନ ବିଭା ବିଧି ସାମଗ୍ରୀ ଆଣିଲେ ହେ ।
ଚଉକ ବେଦୀରେ ବସି କୋଳେ ନୃପରାଜ୍ୟେ ।
ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ ବିଭାକୁ ସେ ଉଛବର କାଏ ହେ ।
ରାଜା ରାଜପୁତ୍ର ବନ୍ଧୁଜନ ଦ୍ୱିଜଗଣ ।
ସୁପଣ୍ଡିତ ବିଦ୍ୟାବନ୍ତ ଜ୍ୟୋତିଷ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହେ ।
କି ଅବା କହିବା ଭୋଜନୃପତି ସମ୍ପତ୍ତି ।
ଅମରାବତୀନାଥ ଜିଏ ମଞ୍ଚେ ବିଦଗନ୍ତି କେ ।
ତାହାଙ୍କ ସମାନ ଯେଉଁ ବୃନ୍ଦାରଣମାନେ ।
ଦରଶନ ଦେଖଣ ଅଇଲେ ବିଦ୍ୟମାନେ ହେ ।
ବରକନ୍ୟା କଲେ ବିଭା ବିଧିବେଶମାନ ।
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ଦିଶିଲେ କାମ ରତିର ସମାନ ହେ ।
ବେଦୀରେ ବସିଲେ ସେ ମଦନବ୍ରହ୍ମରାଜ୍ୟେ ।
ଭୋଜରାଜ କୋଳେ ଚନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଯେ ବିଜୟେ ହେ ।
ଯଥା ବିଧିମତେ ଶାସ୍ତ୍ର ବାକ୍ୟ ଉଚ୍ଚାରିଲେ ।
ବେଦ ବିଦ୍ୟା ପଢ଼ି ଣ ସେ ଗୋତ୍ର ପୁଚ୍ଛରିଲେ ହେ ।
ଶଙ୍ଖେ ଜଳ ଛଳ ଘେନ କାଞ୍ଚନ ସହିତେ ।
ଗୋଧୂଳି ସମୟେ କନ୍ୟା ଦେଲେ ନରନାଥେ ହେ ।

ବର କନ୍ୟା ଏକସ୍ଥାନେ ବସାଇ ବେଦୀରେ ।
ଯଜ୍ଞଭୁକ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ଢାଳିଲେ ଅଗ୍ନିରେ ହେ ।
ରାଷ୍ଟ୍ର ବନ୍ଧୁ କୁଟୁମ୍ବ ଯେତେକ ବସିଥିଲେ ।
ପାତ୍ର ମନ୍ତ୍ରୀ ଆଦି କରି ଯଜ୍ଞଭୁକ ଦେଲେ ହେ ।
ବିଭା ଅନ୍ତେ ଲାଜାହୋମ କଲେ କନ୍ୟା ବର ।
ଲାଜାହୋମେ ହୁତେ ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ କଲେ ହୃଷ୍ଟ ହେ ।
ପାଟମହାଦେଈ ଆସି ବନ୍ଦାପନା କଲେ ।
ବରକନ୍ୟା ଘେନି ସେହୁ ଭିତରକୁ ଗଲେ ହେ ।
ପଞ୍ଚୁସ୍ତ ପି ସାରିଣ ସେ ଗୃହ ଚିତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣା ।
କୁଟିର ନବରେ ରତ୍ନପଲ୍ୟଙ୍କେ ବସନ୍ତ ।
ଖଦ୍ୟ ଯୋଗାଡ ଯେ ପଞ୍ଚାମୃତ ଦ୍ରବ୍ୟମାନ ।
ଟୋକି ଟୋକି ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଦେଲେ ଧେନୁ ଦାନ ହେ ।
ରାତ୍ରେ ମଧୁଶଯ୍ୟା କଲେ ଘଡି·ବର୍ଣ୍ଣ ଗୃହେ ।
ଚତୁର୍ଥୀ ଦିନେ ରଥ କରି ବେଢାଇଲେ ଭୂଷ୍ଣ ଯେ ।

ସଖିମାନେ ଇଙ୍ଗିତେ ବୋଲନ୍ତି ଅଭଦନ ।
ଦୁହିଙ୍କର ରତି ରସେ ମଜନ ବଦନ ହେ ।
ଧନ୍ୟ ଇଚ୍ଛା ଧନ୍ୟ ଗୃଷ୍ଟ ଦୁହିଙ୍କ ସୁକୃତ ।
ଧାତା ଅଣି ଭେଟାଇଲ ପୁରୁଷ ମଣ୍ଡଳ ହେ ।
ରତିରସ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରିୟସଖି ଅଗେ ।
ପଦ୍ମରୁଂ ବୋଇଲ ସଖି ଭ୍ରମର ତୁ ବେଗେ ଗୋ ।
ପୂର୍ବ ଇତିହାସ କଥା କହୁଂ ତୋ ଅଗତେ ।
ଏବେ ସେହିପରି କର ମନରେ ବିଚାର ଗୋ ।
ପୂର୍ବେ ହର ଶଙ୍କରଙ୍କୁ ପୂଜିଥିଲୁ ତୁହି ।
ମନୋବାଞ୍ଛା ପୂରଇଲେ ଅମ୍ଭ ଉମାସାଇଁ ଗୋ ।
ଏମନ୍ତେ ଚଉଠି ଅଷ୍ଟମଙ୍ଗଳା ବିଧାନ ।
ଏକକାଠି ମେଳେ ବଳେ ଭଲେ ବେଦଜନ ହେ ।
ନୃପତିର ଦୁହିଅମ୍ଭା ଗୃଷ୍ଟ ଇଚ୍ଛାବତୀ ।
ନେତ୍ରରେ ସାବଧାନେ ଥାନ୍ତି ଚାର କଢ ହେ ।
ଅପଣାର ପ୍ରାଣଠାରୁ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସ ।
ଜୀବ ଅମ୍ଭା ଇଚ୍ଛାବତୀ ରାଜା ମନୋଦାସୀ ହେ ।
ଏମନ୍ତେଣ ଇଚ୍ଛା ଗୃଷ୍ଟ ଶୟନ ସମୟେ ।
ଇଚ୍ଛାଇ ବୋଇଲା ସଖୀ କହୁଥିବ କଥାଏ ଗୋ ।
ମନରେ ଅନ୍ତର ସଖି ନ ଧରିବୁ କିଛି ।
ମୋହର ଯେ ପ୍ରାଣଧନ ଅଛୁ ପ୍ରିୟସଖି ଗୋ ।
ଲୁଚ ହୋଇଯିବ ତୋରେ କୁରଙ୍ଗ ଲୋଚନୀ ।
ମନେ ଅନ ନ ଧରିବୁ କରୁଛି-ଦୟିନ ଗୋ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ହୋଇଲେ କର୍ପୂର ବିଳମ୍ବିତ ।
କହବନା ଶୁଣଇଁ ମୁଁ ପ୍ରାଣର ସଙ୍ଗାତ ହୋ ।
ଭ୍ରମର ବୋଇଲ ଶୁଣ ନୃପତି କୁମାରୀ ।
ହୋଷାଧୁ ଯେ ଶମଶାନେ ନେଲ ମୋତେ ଧରି ଗୋ ।୬୦

ସେଠାରେ ଶତ୍ରୁଗ ଧନ ପ୍ରହାରନ୍ତେ ମୋତେ ।
ଏ ଶିଶ୍ରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ଛଡ଼ି ଯାଅନ୍ତୁ ସଙ୍ଗତେ ଗୋ ।
ମୁହିଁତ ଅଟଇ ପରଦେଶୀ ଭିଷାବାସୀ ।
ମୋତ ପାଇଁ ତୁ କିମ୍ପା ମରନ୍ତୁ ଶତ୍ରୁକେଶି ଗୋ ।
ତାହା ଶୁଣି ଭୁମାଶ୍ମି ଯେ କ୍ରୋଧେ ଥରହର ।
କେହ୍ନ ଯେ ସମର୍ଥ ଅଛୁ କାଟନ୍ତା ତୋ ଶିର ହେ ।
ପିତା ଭୋଜନୃପ ମୋର ଗପୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ।
ତାଙ୍କୁ ଲଙ୍ଘି କେଜ ଗଲ୍ଲ ଶମଶାନ ବଠ ହେ ।
ଅଜ୍ ବ ଜୀବନେ ଆଶ ରଖିଥିଲି ମୁହିଁ ।
ତୁମ୍ଭେ ଯେବେ ମରନ୍ତ୍ର ମୁଁ ଜୀଅନ୍ତୁ କିପାଇ ହେ ।
କାଳେ ଅପଖ୍ୟାତି ମୋତେ କହୁଥନ୍ତା ଏଠାରେ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲନ୍ତେ ଶ୍ଳେଷ୍ଟ ପଡ଼ିଲା ଭୂମିରେ ଯେ ।
ଏହା ଦେଖି ଗୃହ ତନୁ କମ୍ପେ ଥରହର ।
ବୋଲେ ଉଠ ସଖେ ଅତ୍ର ଭାବନା ନ କର ଗୋ ।
କେଶ ବାସ ସମ୍ଭାଳ ନ ଲୋଟ ତୁ ଧରଣୀ ।
ମୃଗମନମୋହିନୀ ତୁ ଅମୂଲ୍ୟ ତରୁଣୀ ଗୋ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ମନ ଅନୁବ୍ରତେ ତା ସଙ୍ଗତେ ।
ସୁଜନ ଜନଙ୍କ ହୃଦେ ରଚିଲଇ ଗୀତେ ହେ ।
ଗୋପୀନାଥ ପାଦତଳେ ରହୁ ମୋର ଚିତ୍ତ
ଦୀନ ବନମାଳୀ ଏହା କରଇ ଭକତ । ୨୦ ।

ଷଷ୍ଠ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ ମଙ୍ଗଳ ।

ଏଥୁ ଅନନ୍ତରେ ଶୁଣ ରସିକଜନ ।
ଗୃହ ବାଣୀ ଶୁଣି ଇଚ୍ଛାବତୀ ବଦନ । ୧ ।

ନ ରୁଚଇ ଶୁଭ୍ରଗନ୍ଧ-ଚନ୍ଦନ ବେଶ ।
ଭୋଜନ ଶୟନ ସବୁ ହୋଇଲା ବିଷ ।
ଚେତନ କରଇ ଧାତା ଏହା ସେ ଜଳ୍ପ ।
ନୟନରୁ ଜଳ ଝାଳୁ ଝସ ବୋଇଲ ।
ତେଜିବି ଜୀବନ ଆଜ୍ଞା ମୋତେ କି କାର୍ଯ୍ୟ ।
ଏହାର ଉପରେ ହତ୍ୟା ଦେବି ମୁଁ ଅନ୍ନ ।
ତାହା ଶୁଣି ଗୁରୁବୃନ୍ଦ ବୋଇଲେ ବିନୟେ ।
ମୋହର ଅପ୍ରାଧ ନ ଧରିବୁ ହୃଦୟେ ।
ତୋହ ବିନା ସଖୀ ମୋର ଆଉ କେ ଅଛି ।
ତୋର ପୁଣ୍ୟରୁ ଏତେକ ଫଳ ଲଭିଛି ।
ପିତା ମାତା ତେଜି ମୁଁ ଅଇଲି ତୋ ପାଶ ।
ସୁଜାଣ ସୁଜନ ତୁ ନ କର ନିରାଶ ।
ଗୁରୁଙ୍କର ଧର୍ମଶିଷ୍ୟ ତୋ ପେନ ଥିଲା ।
ଦରିଦ୍ର ଲୋକର ଧନ ମୁଁ ତୋର ଜଣା ।
ତୋର ବୁଦ୍ଧିବଳେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖୁଁ ବଞ୍ଚିଲି ।
ସାଗରେ ଝାସିଥିଲିରୁ ତୋତେ ପାଇଲି ।
ତୋର ଛୁଟକୁମ୍ଭ ଦେଖି ମୋହ ମୁଁ ଗଲି ।
ପ୍ରାଣ ତେଜି ଭୂମିରେ ଢଳି ପଡ଼ିଲି । ୧୦ ।
ବୃକ୍ଷରୁ ଓହ୍ଲାଇ ମୋତେ ସଚେତ କଲୁ ।
ଔଷଧ ଦେଇ ଉତ୍ତ୍ୟପଣେ ଢାଳିଲୁ ॥
ଗୁରୁଙ୍କ ବଚନେ ବାକ୍ୟ ନ ଧରୁଁ ମୋତେ ।
ତରୁଣୀ ହିଦାଣୀ କେଉଁ ଛଳୁ ଯୁଗତେ ।
ବଚନେ ବୋଇଲୁ ମୁହିଁ ସତ୍ୟ ପାଳିବ ।
ତୁ ଯାହା ମାଗିବୁ ତାହା ମୁହିଁ କରିବି ।
ଏତେକ ବଚନେ ସତ୍ୟ କଲୁ ସୁନ୍ଦରୀ ।
ତୋର ବୁଦ୍ଧିବଳେ ସଖି ଥିଲୁ ଜିବାଇ ।

ମାଳା ଦେଇଥିଲୁ ଅମୃତବତୀର ହାତେ ।
ମନ ଚୋରୀ କରଣ ସେ ଅଣିଲା ମୋତେ ।
ଏକକାଠୀ ମେଳେ ତୋ ପାରୁଶେ ମିଳିଲି ।
ଭୂମିରୁ ତୋଳଣ ମୋର କୋଳେ ଧଇଲି ।
ମୋତେ ଦେଖି ଶଶିମୁଖୀ ତେଜିଲୁ ଶୋକ ।
ଅମୃତବତୀ ବିନୁ ଆନ ନ ପାଇ ଲୋକ ।
ଦିବ୍ୟବେଶ ହୋଇ ମୋତେ ପଲଙ୍କେ ଘେନ ।
ରତିଶାସ୍ତ୍ରମତେ ପୁଛାଇଲୁ ରଜନୀ ।
ଜାଣିକି ଧନ ନେଲ ଦୋଷାଧି ମୋତେ ।
ଏକକାଠି ମେଳେ ସେ ଦେଖିଲା କେମନ୍ତେ ।
ମୋର ଅପମାନେ ତୋର ଜୀବନ ନାହିଁ ।
ତୋର ପୁଣ୍ୟବଳେ ବଞ୍ଚି ରହିଲି ମୁହିଁ । ୨୦ ।
ମୋତେ ସ୍ଥିର ଗୁଁ ଅଛ ନ ଜାଣଇଁ ଫେଳୁ ।
ଅପରାଧୀ ଅପରାଧ କ୍ଷମା କର ମୃଗାକ୍ଷି ।
ମାଳତୀ ମଧୁର ରସ ମଧୁପ ଜାଣେ ।
ମୋ ସ୍ଥିର ଯୋଗ୍ୟ କି ତୋତେ ଉଚିତ କହେଣି ।
ଅମୂଳର ବାସ କି ମଣ୍ଡୁକ ଜାଣଇ ।
ବାଧ ନ ଜାଣଇ ତାହା ପାଖରେ ଥାଇ ।
ଆନ କିଛି ନ ବୋଲ ଗୋ କମଳମୁଖି ।
କେଶ୍ୱର କଥାଲୁ ମନେ ହେଲୁ ତୁ ଦୁଃଖୀ ।
ଜଳରେ ଭାସିଲା ବୃକ୍ଷ ରୂପିଲୁ ଆଣି ।
ପ୍ରଭପାଳ ନ ପାର ଉପାଡ଼ିଲୁ ପୁଣି ।
ପ୍ରଭୁ ହୋଇ ଭୃତ୍ୟ ଅପରାଧ କ୍ଷମା କର ।
ତୁ ଅଟୁ ପ୍ରଭୁମାଣ୍ଡ ମୁଁ ନୃପକୁମର ।
ତୋର ଅନୁମାନେ ମୁଁ ଜୀବନ ଦେଇବ ।
ଜାଣିକି [illegible] ମୁଁ [illegible]

ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ଗୁରୁ ବିନୟ କଲା ।
ଶୁଣିଣ ଲୁମାଙ୍ଗୀ ମନେ ସନ୍ତୋଷ ହେଲା ।
ଗୁଣ ସୁମରଣ ଗୁରୁ ଚରଣ ଧରି ।
ନୟନଜଳରେ ଦେନ ପାଦ ପଖାଳି ।
ଅନୁରାଗ ଯେନଣ ସେ ନୃପତିବାଳୀ ।
ଗୁରୁର କରକୁ ଧରି ନେଲାକ ଡୋଳ । ୩୦ ।
ବୋଇଲା ଲୁମାଙ୍ଗୀ ନାଥ ଚତୁର ଅଟୁ ।
ମାନ ମୋର ପନ୍ଥାଇଲୁ କହାଣ ଗୁରୁ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ସ୍ୱଗ ଧମ ସବୁ ଛଡ଼ିଲା ।
ଗୁରୁଙ୍କୁ ସଙ୍ଗରେ ଯେନ ବେଶ ହୋଇଲା ।
ମାଜଣା ମଣୋହି ସାରି ବେଷ ହୋଇଲେ ।
କର୍ପୂର ବଡ଼ଅ ତହିଁ ଭୋଜନ କଲେ ।
କନ୍ଧପଲଙ୍କରେ ଦୁହେଁ ବିଜୟ କଲେ ।
ନାନା ରଙ୍ଗବଙ୍ଗେ ଦୁହେଁ ସୁରତି କଲେ ।
ଗୁରୁଙ୍କୁ ଧନ ବସନ ଅନେକ ଦେଲେ ।
ଗୁରୁ ଇଚ୍ଛାବତୀ ଦୁହେଁ ପାଦେ ପଡ଼ିଲେ ।
ତୁମ୍ଭେ ଆମ୍ଭ ଧର୍ମଦାତା ଗୁରୁ ଗୋସାଇଁ ।
ତୁମ୍ଭ ପୁଣ୍ୟରୁ ମିଳା ଏମନ୍ତ ହୋଇ ।
ନୃପତି ଧନ ରତନ ଅନେକ ଦେଲେ ।
ଧନ ରତ୍ନ ଦେଇ ତାଙ୍କ ମନ ତୋଷିଲେ ।
ଅଟେ ଗୁରୁସ୍ୱୟେ ତୁମ୍ଭେ ମହତଜନ ।
ତୁମ୍ଭଠି ବଚନେ ଶାନ୍ତ ଆମ୍ଭର ମନ ।
ଗୁରୁ ଇଚ୍ଛାବତୀ ବିଭା ବିଧି କହତ ।
ମଦନବ୍ରହ୍ମ ରାଜାଙ୍କୁ କହି ସମସ୍ତ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ଗୁରୁ ଏକଜାଠି ମେଳର ।
କଣ୍ଟିଲେ ଅନନ୍ତ ଭୋଜ ନୃପତି ପୁର । ୪୦ ।

ରାଜାଙ୍କ ଛାମୁରେ ଯାଇଁ ଶୁକ କହିଲା ।
ପୁତ୍ରଶୋକ ଭ୍ରମର ଯେ ଦୂର ହୋଇଲା ।
ପିତା ମାତା ଶୁଣି ବଡ଼ ସନ୍ତୋଷ ହେଲେ ।
ଭାଟଙ୍କୁ ଲକ୍ଷେ ଧନ ରତନ ଦେଲେ ।
ମେଲାଣି ପାଇଣ ଶୁକ ଆସିଲା ଘରେ ।
ପ୍ରବେଶ ହୋଇଲା ଯାଇଁ ରାଜାଙ୍କଠାରେ ।
ରାଜା ଆଗେ କହିଲା ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ।
ନଗ୍ରଲୋକେ ଶୁଣି ସର୍ବେ ହେଲେ ମୋହିତ ।
ଏମନ୍ତେଣ ତହିଁ କେତେ ଦିବସ ଗଲା ।
ଆପଣା ରାଜ୍ୟର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା ।
ଏକଦିନେ ଶୁକ ବୋଲେ ଶୁଣ କୁମାରୀ ।
ମାତାଙ୍କୁ ଜଣାଅ ଯିବା ଆମ୍ଭର ପୁରୀ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ବୋଲେ ତହୁଁ ମାତାଙ୍କ ପାଶ ।
ଭ୍ରମର ଜାଆଇଁ ଯିବେ ଆପଣା ଦେଶ ।
ଏହା ଶୁଣି ରାଜା ଆଗେ ରାଣୀ କହଇ ।
ଭ୍ରମର ଜାଆଇଁ ଯିବେ ଆପଣା ଭୁଇଁ ।
ଅମୃତ ପରେଣ ଥିବା ନୁହେଁ ବିହିତ ।
ସେତ ମଦନ ରାଜାଙ୍କ ଅଟନ୍ତି ପୁତ୍ର ।
ଶୁଣି ଭୋଜ ନୃପତି ହରଷ ହୋଇଲେ ।
ପଣ୍ଡିତ ଡାକିଣ ଶୁଭଲଗ୍ନ ଧରିଲେ । ୫୦ ।
ରଥ ଗଜ ପାଦାନ୍ତ ତୁରଙ୍ଗ ଗହଳ ।
ଦାସ ଦାସୀମାନଙ୍କର ଶୁଭେ ଚହଳ ।
ନିଜ ସଭା ରାଣୀମାନେ ସବୁ ଆଇଲେ ।
ବର କନ୍ୟା ବନାଇଁ ଉପହାର ଦେଲେ ।
ଅମୃତ ଯୋଗାଡ଼ ଭୁଞ୍ଜି ଉଠି ଭ୍ରମର ।
ହସ୍ତୀବେଶେ ସଜ ହୋଇ ହେଲେ ବାହାର ।

ଗଜପୃଷ୍ଠ ଉପରେ ଅମାତ ସଜାଡ଼ ।
ପାଟ ନେତ ପତକା ବାନ୍ଧିଲେ ଉଦାଣ୍ଡି ।
ଅଲଟ ଗୃନର ଧରି ଚାଳନ୍ତି ନାଗୀ ।
ଛଡ଼ିଦୋଳେ ବନେ ବଳେ ଗୃଠ କୁମାରୀ ।
ଟମକ ନିଶାଣ ଢୋଲ ଦୁନ୍ଦୁଭି ଭେରୀ ।
ଶଙ୍ଖ କମ କାହାଳ ମର୍ଦ୍ଦଳ ମହୁରି ।
ବାଦ୍ୟ ନାଦ ଶବଦେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କମ୍ପଇ ।
ଚତୁରଙ୍ଗ ବଳ ସଙ୍ଗେ ଯେନ ଚଳଇ ।
ନୃପତି ପାଛୋଟି କଷ୍ଟ ଦୂର ଚଳିଲେ ।
କୁମାରୀଙ୍କ ଦେଖି କ୍ରୋଧ ଅପାର କଲେ ।
ଗୃଠଙ୍କୁ ବୋଇଲେ ଅମ୍ଭେ ଯେ ଦୋଷ କଲୁଁ ।
ମନେ ନ ଘେନିବ ବାବୁ କ୍ରୋଧବଶରୁ ।
ଏମନ୍ତ ବୋଲିଣ ଦଣ୍ଡା ସବୁ କହିଲେ ।
ବଜାଇ ଦେଇଣ ନିଜ ଗୃହକୁ ଗଲେ । ୬୦ ।
କୁମର ସଙ୍ଗତେ ଦୁନ୍ଦୁଭିଙ୍କୁ ପେଷିଲେ ।
ମଦନରାଜା ପୁରକୁ ବେଗେ ଚଳିଲେ ।
ଶୁଣିଣ ଉଗର ରାଜା ଅଗେ ଜଣାଇ ।
ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ଇଚ୍ଛାବତୀ ଯେନ ଆସଇ ।
ଅଗରୁ ଯାଇଣ ଭାଟ କହିଣଥିଲା ।
ଶୁଣିଣ ମଦନବ୍ରହ୍ମ ଥାଟ ସାଜିଲା ।
ଦଣ୍ଡି ଦୂରେ ଥାଟ ଘେନି ହୋଇଲେ ଭେଟ ।
ବାଦ୍ୟର ଶବଦେ ରାଜ୍ୟ ଅତି ଉଚାଟ ।
ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମା ପିତା ପାଦେ ପଡ଼ି ଲୋଟିଲେ ।
କୁମାରୀ ସହିତେ ପାଦ ଧୂଳି ଘେନିଲେ ।
କୁମର ମୁଣ୍ଡରେ ପିତା ଦେଲେ ଚୁମ୍ବନ ।
ମୋତେ ଅନ୍ଧ କଲୁ ଗଲୁ କୁଳନନ୍ଦନ ।

ଇଚ୍ଛାକୁ ଦେଖିଣ ମନେ ବଡ଼ ହରଷ ।
ଏହାକୁ ବାହାନେ ପୁତ୍ର ଗଲା ବିଦେଶ ।
ଏତେ ବୋଲି ବର କନ୍ୟା ଘେନିଣ ଗଲେ ।
ଆପଣା ମନ୍ଦିରେ ନେଇ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।
ବରମାତା ସଙ୍ଗେ ରାଣୀମାନଙ୍କୁ ଘେନି ।
ବରକନ୍ୟା ବନ୍ଦାଇଲେ ସର୍ବ କାମିନୀ ।
ହାତ ଧରି କରି ନିଜ ପୁରକୁ ନେଲେ ।
ଭିତର ମନ୍ଦିରେ ନେଇ ପ୍ରବେଶ ହେଲେ ।୨୦।
ଭୋଜନକୁ ଆଣି ଦେଲେ ଅମୃତରସ ।
ପିଠା ପଣା ପଇଡ଼ ଏ ଚୂଡ଼ ପାଏସ ।
ଭୋଜନ ସାରିଣ ପଲଙ୍କେ ବସି ଯାଇ ।
କର୍ପୂର ବଡ଼ଅ ଲଗି କଲେକ ନେଇ ।
ଭୋଜଗନନନ୍ଦନୀ ଯେ ପାଶେ ଗଲେ ।
ପଞ୍ଚାମୃତ ଦେଇ ତାଙ୍କ ମନ ତୋଷିଲେ ।
କହ୍ଲାଦନ ଅନ୍ନେ ତାଙ୍କୁ ମୋହିଣି କଲେ ।
ଅତ ଯତ୍ନ କରିଣ ସେ ବେଭାର ଦେଲେ ।
ଦାନ୍ତଆଣି କଟକରୁ ଯେ ଯାଇଥିଲେ ।
ସନମାନ ପାଇଁ ନିଜ ରାଜ୍ୟେ ଚଳିଲେ ।
ଏମନ୍ତେଣ ଗୃହ ଇଚ୍ଛା ନିଜ ରାଜ୍ୟରେ ।
ମାତା ପିତା ଘେନିଣ ଯେ ନିଜ ମନ୍ଦିରେ ।
ଶୃଙ୍ଗୁବ୍ରହ୍ମ କର୍ମରେ ଯେ ଏମନ୍ତ ଥିଲା ।
ଦେଖି ସର୍ବଜନ ମନ ହରଷ ହେଲା ।
ବୋଇଲେ ଗୃହବ୍ରହ୍ମକୁ ଇଚ୍ଛା ଯୋଗାଇ ।
ଯାହାକୁ ଯେମନ୍ତ ତାହା ବହୁ ଯତ୍ନାଇ ।
ପୁତ୍ରକୁ ନୃପତିପଣ ଦେଲେ ରାଜନ ।
ଇନ୍ଦ୍ରବତୀ ପାଟରାଣୀ ଏ ବିଦ୍ୟମାନ ।

ଲକ୍ଷେ [illegible] ହେଲେ କୁମର ।
ଦୁର୍ଗନ୍ଧ [illegible] ହେଲେ ଛାଡ଼ାର । ୮୦ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ [illegible] ଦେଖଇ ସେହି ।
ସ୍ବରୂପ ବ୍ରହ୍ମ ରାଣୀ ଭୋଜରାଜ କୁମାରୀ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀପତି ମନୋବାଞ୍ଛା କଲେକ ପୂର୍ଣ୍ଣି ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ଗୃହେ ହେଲେ ଆନନ୍ଦ ମନ ।
କମଳାପତିଙ୍କ ପାଦେ ସେବଇ ମୁହିଁ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀର ଚରିତ ଗୀତରେ ଗାଇ ।
ଇଚ୍ଛାବତୀ ଚରିତ ଏ ରସିକ ରସ ।
ବନମାଳୀ ଦାସ ଗୀତେ କରେ ପ୍ରକାଶ । ୮୪ ।

ଲାବଣ୍ୟ ନିଧି ।

ପ୍ରଥମ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ—ରସକୋଇଲି ।

ରସିକା ଛାମୁରେ ବସିକ ବସି । ବନସ୍ତେ କହଇ ଶୁଣ ସୁକେଶୀ । କହିବାକୁ ଚିତ୍ତେ ଲାଜ ହେଉଛି । ତେବେ ମୁଁ ତୋ ଆଗେ ସତ କହୁଛି ସେ । ନ କରିବୁ ଯେବେ ମାନ ଗୋ । କରିତ ହସ୍ତରେ ଦେଇ ରଖନାକୁ ହରନେଲୁ ପ୍ରାଣଧନ ଗୋ । ୧ ।

ମୁଖରେ ଅମୃତ ବଚନ କହୁ । ହୃଦେ ବିଷକଣ୍ଟାକ ରଖିଥାଉ । ମନେ କପଟ ଯେବେ ଥିଲା ତୋର । ପ୍ରୀତି ପଥେ କର୍ପା ଦେଲୁ ପଯୂର ସେ । ତୋ ମନକଥା ଜାଣିଲି ଗୋ । ଆଶା ଦେଇ କରି ଅନେକ ପ୍ରକାରେ ନିଅଶା କରୁ ଛଇଳ ଗୋ । ୨ ।

ତୋତେ ଯେତେ ବୁଝାଇ କହୁଲିଣି । ପଥର ହୋଇଲେ ହୁଅନ୍ତାଣି ପାଣି । ମୂର୍ଚ୍ଛା ହେଲେ ହଅନ୍ତାନ ବରି । କାଷ୍ଠ ହେଲେହେଁ ହଅନ୍ତା

ଝୁରୁର ସେ । ତୋ କଥା ଚିଣା ନ ଥିଲା ଗୋ । ଗଜାମାଳା ଗଳା କାଟି ଦେବୁ ବୋଲି ମୋ ମନେ ସ୍ଫୁରେ ନ ଥିଲା ଗୋ । ୩ ।

ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ତୁ ବଡ଼ ସୁଜାଣ । ତୋ ଦେହରେ ଥିଲା ଏମନ୍ତ ଗୁଣ । ବେଳହୁଁ ମୋତେ କପଟ ନ କହିଲୁ । ଜ୍ୱଳନ୍ତା ଅନଳେ ପକାଇ ଦେଲୁ ସେ । ନ ଜାଣି ମୁହିଁ ହୁଡ଼ିଲି ଗୋ । ପରପୀରତି କଣ୍ଟ କୋଦେ କରୁବା ଅଙ୍ଗିନେ ସିନା ପଡ଼ିଲି ଗୋ । ୪ ।

ପୀରତିବୃକ୍ଷ ଅତି ଯତନରେ । ଲଗାଇଲୁ ବନ୍ଧୁ ଆପଣା କରେ । ଅଶାଜଳ ଦେଇ ବଢ଼ାଇଥିଲୁ । ବାସିତ୍ୱମ ପ୍ରାପ୍ତ ଦୂରକଲୁ ସେ । ତୁ ବଡ଼ ଅଣବିଶ୍ୱାସୀ ଗୋ । ଫଳ ଜାହୁଁ ଫଳ ଧରି ବୃକ୍ଷମୂଳ କାଟି ଦେଲୁ ମଦ ଲସି ଗୋ । ୫ ।

ଜଗତେ ମୋତେ ନନ୍ଦା କରାଇଲୁ । ଅଶ୍ୟାଛ ବାତାକୁ ଭୁଁ ଉଡ଼ାଇଲୁ । ଶନ୍ଦ ଦେଖି ମନେ ହେଲେ ସନ୍ତୋଷ । ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଲା ତ ତୋହର ଆଶ ସେ । ଏ ବୁଦ୍ଧି କାହୁଁ ଶିଖିଲୁ ଗୋ । ମଦନନଉକା ଉପରେ ବସାଇ କ ବସ୍ତ୍ରେ ପେଲି ଦେଲୁ ଗୋ । ୬ ।

ମଦନ୍ତୁପଣ ତଥାଗଲା ତୋର । ପଥରଠାରୁ ତୁ ବଡ଼ କଠୋର । ଅଗାଧ ସମୁଦ୍ରେ ଦେଲୁ ଭସାଇ । କଣ୍ଟରେ ତୋ ହୃଦେ ଦୟାତ ନାହିଁ ଗୋ । ଏ ସ୍ୱାଭ ତୋର ନ ଥିଲା ଗୋ । ପୋଷିଥିବା ପକ୍ଷୀ ମ ତେବାକୁ ତୋର ସତ କେମନ୍ତେ ବଳିଲା ଗୋ । ୭ ।

ଜାଣି ଜାଣି ଛନ୍ଦ କଲୁ ଏମନ୍ତ । ଅତ୍ର କ ମନରେ ପାଶ୍ଚୁଁ ଭୁତ । ଗୃହେ ରଖିଥିଲୁ କାମଲୁତା । ସମସ୍ତ ଦେଖୁ ଗଲେ ଦେଲୁ ମାରି ସେ । ଡ ବଗ୍ରିରି ଏଡ଼ା କଲୁ ଗୋ । ତୋହପାଇଁ ସବୁ ଆଶା ଛାଡ଼ି ଦେଇ କେଉଁଣି ଅତ୍ରେ ନ ଲୁଚ ଗୋ ।୮।

ଥରେ ହାତ ଧରି କ କର୍ମ କଲୁ । ଆଶା ଭରସା ସବୁ ବୁଡ଼ାଇଲୁ । ଅନୁରି କଥାଏ କଲୁ ରେ ସହି । ପ୍ରୀତି ବୋଇତକୁ ଦେଲୁ ବୁଡ଼ାଇ ।

ସେ । ଏ ତୋର କେମନ୍ତ ଗୁଣ ଗୋ । ଜାଣିଥାନ୍ତି ଯେବେ ତୋ କପଟ ପ୍ରେମ ଏ ନାବେ ଘୋଡ଼ୁ ନ ଦ୍ୟନ୍ତି ଗୋ । ୯ ।

ପ୍ରାଣ ଅଧିକ ମୋତେ କରିଥିଲୁ । କେଉଁ ଅପରାଧେ ଅନ୍ତର କଲୁ । ହାରବୋଲି ସର୍ପ ଦେଲୁ ଗଳାରେ । ସେ ସର୍ପ ଦଂଶିଲା ମୋର ଶରୀରେ ସେ । ଏଡ଼େ ସାହା ସ ଭୁ କଲୁ ଗୋ । କର ଧର ମୋତେ କାମ ବ୍ୟାଘ୍ର ଅଗ୍ରେ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ତର ହୋଇଲୁ ଗୋ । ୧୦ ।

ଜାଣିଥିଲି ମନେ ମୁଁ ବଡ଼ ଅଣ୍ଟ । ଜାଣିଲଇଁ ଏବେ ତୁ ବଡ଼ ଶଣ୍ଠ । ଚନ୍ଦନ ବୋଲି ବିଷ ଦେଲୁ ବୋଳ । ଲଗନ୍ତେ ଦେହରେ ଉଠିଲା ଜଳ ସେ । ବଡ଼ ଅବିବେକୀ ବାଳା ଗୋ । ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରାୟ ମୋତେ ଉଠାଇ ଗଗନେ ଛାଡ଼ି ଦେଇ କଲୁ ହେଳା ଗୋ । ୧୧ ।

ତୋହପର କାର୍ଯ୍ୟ ମୁଁ କଲି ନାହିଁ । ମିଥ୍ୟା କର ଅବା କେ ଥିବ କହି । ନୟନରେ ଯାହାକୁ ନ ଦେଖିବ । ଗୁରୁ କହନ୍ତେ ପରତେ ନ ଯିବ ସେ । ଘୁଙ୍ଗୁର ଜାଣିବା ଜନ ଗୋ । ଅଥବା ଯେବେ ମୁଁ ଦୋଷ କରିଅଛି ଥିବ ତ ତା ସବୁଦନ ଗୋ । ୧୨ ।

ଯାହା କରିବାର କଲୁ ବିବେକ । ଲଙ୍ଘ ବାନ୍ଧ ପାଣି ଉନ୍ନ ଏଣିକ । ମନେ ମଧୁପ୍ର ଥିଲେ ଫେଡ଼ କହ । କନ୍ଦର୍ପ କର କୁଇଁଥିଲୁ ଦେହ ତୁ । ଅଛି ନ କର ବଢାଇ ଗୋ । ଏ ଯୁବା ବୟସ ନ ରହିବ ତୋର ଦଣ୍ଡିବ ନେଇ ଛଡ଼ାଇ ଗୋ । ୧୩ ।

ଯେ ଯାହା ସଙ୍ଗେ ପ୍ରୀତି କରିଥାଇ । କାର୍ଯ୍ୟ କେଲେ ତ ସାହା ନ ହୁଅଇ । କେମନ୍ତେ ହୁଅଇ ପରତୀତ । ଏହା ଜାଣି ଶୁଣି କରୁ ଅଜାତ ସେ । ତୋତେ କଏ ବୁଝାଇବ ଗୋ । ଅଳପ ଦିନରୁ କଷ୍ଟିତ ପୀରତି ସହଜ ନାହିଁ ଦଇବ ଗୋ । ୧୪ ।

କେତେ ଉପାୟ କଲୁ ଜାଣିମାନେ । ତୋ ଜୀବ ଯିବାରୁ ନାନା-

ପ୍ରକାରେ । ଯେମନ୍ତେ ହୃଦୟେ ପ୍ରବଳିଦେଲୁ । ମୋନାଙ୍କୁ ପାଶୁ ବନ ମାଡ଼ବାକୁ ଯେ । ସେ ନ ମିଳେ କଦାଚନ ଗୋ । ଯାହାଙ୍କୁ ସାଧୁ ହେଉଥିବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାଥ ସେ କାନ୍ତ ଶିବ ବେଦାନ୍ତେ ଗୋ । ୧୬ ।

ଏବେ କଥାଏ କହୁଅଛୁ ମୁହିଁ । ଦୟା ମୋଠାରେ ଥିବ [illegible] ସହୁ । ଅଶା ଭରସା କେହୁ ନାହିଁ ମୋର । ଚରଣେ କୃଷ୍ଣ [illegible] ନ ଧର ଗୋ । ଉପରନ୍ତୁ ଭକ୍ତ କର ଯେ । ସକଳ ସନ୍ତାପ [illegible] ଛାଡ଼ିଲେ ସୁଖହେବ ନାରୀ ଯୁବତୀ ଯେ । ୧୭ ।

——ଶ୍ରୀ——

ଦ୍ୱିତୀୟ ଛାନ୍ଦ ।

ରାଗ—କଳହଂସ କେଦାର ।

ନାଗରବର କଦେ ଉଚ୍ଚାକୁ ଶୁଣି । କୁଞ୍ଜଗିରେ [illegible] ଯାଇଁ ରେ । ବୋଲଇ କାନ୍ତ ଭୋଗ ବିଚ୍ଛେଦ [illegible] ପେଷିଛୁ ଭୋଗେ କହିବାପାଇଁ ରେ । ୧ ।

ନୃପନନ୍ଦନୀ ମୋତେ ଦୟା ନ କଲୁ । ଦୁଃଖ ଦେଇ [illegible] ଚହଲୁ ଗୋ । ତୋହର ଗୁଣ ଧନ ମନେ ପଡ଼ିଲେ [illegible] ଧଇଯାଉ ମଣ୍ଡଳେ ଗୋ । ୨ ।

ଲବଣ୍ୟନିଧିଅଟେ ତେଜସୀଗୋର । ନବ ଯୌବନେ [illegible] ସର ଗୋ । ଧାନ୍ୟ ଅଛୁ ମୋତେ ନ ଭର ସଖି । [illegible] ଯିବ ତୋତେ ନ ଦେଖି ଗୋ । ୩ ।

ଗାହିଲି ତାମରନେ ଲବେଲା ହୋଇ । ଦେଲା କରିଛୁ ଧନ ଅଇବା ପାଇଁ ରେ । ମଦନଶରେ ଦେହ ଦହୁଛୁ ମୋର । ତାତେ ଓନ୍ଦୁ ଧନୀ ଉଦ୍ଧରି ଧର ହେ । ୪ ।

ଅଛନ୍ତୁମୁଖି ଅଟେ ସୁଭଦ୍ରଦନ୍ତ । ଦେହ ବସ୍ତ୍ର ଧନ ବତେଷଣ ଗୋ । ମେଘ ଧମକେ ପଡ଼ୁଥିବୁ ଚମକ । ପଡ ଯେ ରୋଇଁଥିବୁ ଅବଶ ହବ ରେ । ୫ ।

ବେଢଙ୍ଗୋରି ଦେହେ ବେଢଙ୍ଗାବର୍ଣ୍ଣ । ଫନ୍ଦ ଯେ ବସ୍ତ୍ରଥାଇ ଭୂଇଁଚଇଁ ରେ । ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲେ ଅକ୍ଷି ଭରଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସୁଖୀ ମୁଁ ଦେଇ [illegible]ଁ ଟେ ରଙ୍ଗୀ ଦେଖି ରେ । ୬ ।

[illegible] କରିବ ସବେ ଦେଖିବ ଲୋକେ । ପ୍ରାଣପ୍ରିୟାଙ୍କୁ ଯେବେ [illegible] କୋଳେ ରେ । ଫନ୍ଦଯନ୍ତ୍ର ହୁଅ ଆହାରେ ପ୍ରିୟା । ପ୍ରିୟ [illegible] ମୋହଠାରୁ ସୁନ୍ଦରୀ ରେ । ୭ ।

[illegible]ଯେ ଥିଲି ତୋତେ ଗଙ୍ଗାରେ ଝାସି । କେବେ ଦଇବ ସୁଖ [illegible] ରେ । ଉପବାରିଧି ମୋର କି କରୁଥିବ । କଷ୍ଟାନ ଯନ୍ତ୍ର [illegible]ବ ରେ । ୮ ।

[illegible]ଯେବେ ଜାଉଙ୍କୁ ଗୃହୁଁ । ଜଗିବହେଛୁ ପ୍ରିୟ ତୋତେ ଅନା[illegible]ରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କ କଲେ ସଖି । କାନ୍ତପ୍ରୁ ପ୍ରାଣ ଯିବ [illegible] ଦେଖି ଗୋ । ୯ ।

[illegible]ଅଛୁ ଏବେ ଶୁଣ ରେ ସଖି । ଏହୁ ଚଣ୍ଠାକୁ ଦେଲି ଖମ୍ବୁ ଲେ[illegible] ଲେଖିବା ଦୋଷ ଧନ ମନେ କ ଧର । କର ଯୋଡ଼ି ଚନ୍ଦ୍ର[illegible]ବଇ ରେ । ୧୦ ।

[illegible]ଯେ ଦୂରୁଁ ଦେଖି ମୋତେ ସୁକାଶି । ପାଶେକ ଅଧି ନେଲ [illegible]ଧରି ଯେ । ତୋଇଲୁ ଧନ ମୋର ବଡ଼ ଦାରୁଣ । ବଦେଶ ଘି[illegible] କରୁଛ ମନ ରେ । ୧୧ ।

ଦୟ ଯେମନ୍ତ ଥିବ ମୋ ପ୍ରାଣଧନ । ହସ୍ତଚ ଲେଖା ଲେଖି ଦେବ ବଦନ ଦେ । ସେ ଲେଖା ଦେଖୁ ମୋର ଜୀବନ ରହୁ । ଅଣା ବଣ୍ଡାମ ମୋର ହନ୍ତୁଣ୍ଡି ଦେବ ଯେ । ୧୨ ।

ଚନ୍ଦ୍ରବଦନା ବଳେ ମୋ ଗଳା ଧରି । ଉଡ ଜାନୁଯୁଗଳେ କବଡ଼ି କରି ରେ । ଘଣ ଘଣକ ସୁଖ କହୁବ ବେବେ । ଭଣୀରେ ଉପଇନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଏ ଗୀତେ ଯେ । ୧୩ ।

୭

ରସପଥିକ ।

ରାଗ —ପଟପଟମଞ୍ଜରୀ ।

ରଜାବାସି ଦଉ ଦଉ ହାସକୁ କରି । ଉଦି ରହୁ ହଂସ ପରି ଗୃଳଇ ଥିବି । ପଦ । ରମଣୀମଣି ମ୍ଳାନ । ଦୃଷ୍ଟି ମୋହୁଚ ପଥ । ରୂପ ଲୁପ୍ତ ଚାନ୍ଦ । ପଢ ରମଣୀଗ୍ରାସ । ଉଷିନ୍ତୁ ଦାସେ ସୁଧା । ସୁଧାକରରୁ ଚୋରା । ରସିକ ପୁଂସ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଦେଲା ଭଙ୍ଗି ରେ । ରମଣୀରର ଅସ୍ତୁ କହ ଭଙ୍ଗୀ ରେ । ୧ ।

ସରୁକଟି ପରେ ଗୁରୁ କନକଭାର । ଏମୁ ଗିରୁ ଚନ୍ଦ୍ରନ୍ତ କ ଜାଲକୀ ଧାର । ପଦ । ସର୍ବାଙ୍ଗିକଳପନା । ପାଳନ୍ତୁ ବେଷ ଧନୀ । ସରସେ ଘନ୍ଟଦଶେ ଘମୂ ନୃଅଜ ବେନ । ମହୁ ସନ୍ତୁ ଜୋଡେ ଅନଙ୍ଗରୁରୁ ଭଙ୍ଗି ରେ । ୨ ।

ପୁରନ୍ଦର ପତ୍ନୀ ବାମା ଏଡା ପରି ରେ । ପସନ୍ଦ କୋହ୍ନବେ ସ୍ୱର୍ଗ ଏଡା ସରରେ । ପଦ । ପାନ ବୋଲ ଅଧର ରଙ୍ଗ ଜବା ଜନଇ । ପରିଶେଷରେ ବମ୍ ଥିଲା ପ୍ରାପ୍ତ ଦଶଇ । ପଞ୍ଚବାଯନ୍ତ୍ର ଚିତ୍ର । ନେଲ ମୋର ଚିତ୍ତର । ପ୍ରୀତି ତାରଣେ ପ୍ରୀତି କରୁ ମଙ୍ଗୀ ରେ । ୩ ।

ଚନ୍ଦ୍ରସୁନା ଚନ୍ଦନଥ ଝୁଲଇ କରି । ଶୃଙ୍ଖଳ ନାସା ଝୁଲଇ ଇଙ୍ଗେ ଠାରି । ପଦ । ଚଉ ପ୍ରବାସୀ ମନ୍ତ୍ର ଶୃଭୂର୍ଦ୍ଧ୍ୱ କେନ୍ଦ୍ରଠାକୁ । ତରୁକ ଧରି ବାଲୁ ମୋ ମନ ହୁଏ ପଥ । ଚରଣେ ନୂପୁର ତା ସ୍ୱନହଂସକ ପନ୍ଥ ଗୃଳତା ଗଜଗତି ଶିଖୁଛଙ୍ଗି ରେ । ୪ ।

କନକ ଗଉରୀ କେତ୍ର ପ୍ରୀତି କୁମ୍ଭରେ । କପରି ପ୍ରତ୍ୟୁ ର କଲ ମୋର ବଶରେ । ପଦ । କଶୋଗ୍ର ଉଠନର କଜ୍ଜଳ ଲଙ୍ଗେ ଗାର । କଲ ବଶରେ ମୋର କୁନ୍ତମୂଳ ପ୍ରକାର । କପରି ବଞ୍ଚିବ ମୁଁ ସିଦ୍ଧ ଭାବ ପାଶର । ରସପଥକେ ଖାରବର ଭାଷି ରେ । ୫ ।

ବିପରୀତ ଘଟଣା ।

ରାଗ—ବଙ୍ଗଳାଶ୍ରୀ

ଏ ବୁଝି ବୃଥାତାଙ୍କୁ ବଧ ବୋଲନ୍ତି ପଣ୍ଡିତ ସୁବୁଦ୍ଧି ଲୋକ ।
ତାହାଙ୍କ ଚେତନା ସବୁ ଅଚେତନା ଜନ୍ମିତ ନାହିଁ ବିବେକ । ୧ ।
ଦେଖ ଏହି ବୃଥାତା ଆଚାର ଦେବତା ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଲେ କଳଙ୍କ ।
ପଦ୍ମପୁଷ୍ପ ନଇ ପ୍ରଭୁ ଯେ ଦେଲେନ୍ତି ତା ନାଡ଼େ ଦେଲେ କଣ୍ଟକ । ୨ ।
ଅତିଛୁଆକୁ ସୁନା ନୃପତିକୁ କଳା ମାଠକୁ ଉଚ୍ଚ କରଇ ।
ଯେଉଁ ଚଢ଼ାଇକୁ ସୁନ୍ଦର ପକ୍ଷଣ ଶାଗକୁ ଘଣ୍ଟ ଦେଇ । ୩ ।
ଗଧକୁ ସୁନା ଶାଖ ଦିଏ ମାଣ୍ଡ କରିବେ ତମ କାଗଜ ।
ଦକ୍ଷଙ୍କୁ ଛେଳିମୁଣ୍ଡ ଲୋଗ କାହିଁ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କୁ ପୂଜ । ୪ ।
ଲଙ୍ଗଳ ଧରକୁ ପଦ୍ମ ଅଜା ଯେମନ୍ତେ ଗୋଭି ଦଶର ।
ଅନ୍ଧା କୁକୁରକୁ ନେଇ ସୁନ୍ଦର ପଲଙ୍କ ପରେ ଶୁଆଇ । ୫ ।
ଭିକାରୀକୁ ମଣିମୁକ୍ତା ଦାନରେ ମାଡି ଯେତେକ ସୁନା ଦାନା ।
ନର୍କିଷ୍ଟ ଲେଖେଟେ ଘଡ଼ନ ପଦକ ଶାସ୍ତ୍ରଙ୍କୁ ଛେନାପଣା । ୬ ।
ନିଷ୍ପୁଲଙ୍କୁ ସଂସାରେ ରଖିବାକେ ଛେଳଙ୍କ ପୁଜା ଜଞ୍ଜିଳ ।
ଯେଉଁ ଯେ ପିଅଇ ତାଙ୍କୁ ତାଲି ଭାଙ୍ଗ ଏ କଥା ବୁଝି ବସ୍ତୁଇ । ୭ ।
କେଉଁଙ୍କି ଟଙ୍କା ଲୋକଙ୍କୁ ପାଠଶାଳ ଗୋଲାମଙ୍କୁ ବଡ଼ପଣ ।
ବଳକଳା ଲୋକ ଯୋଦା ମାଡବାର ଏ କଥା କ ଯୋଗ୍ୟବନ । ୮ ।
ଘୋଡ଼ା ସଇସଙ୍କୁ ତୋଷକ ବିଛଣା ଅନ୍ଧଙ୍କୁ ଦର୍ପଣ ପୁରାଇ ।
ଚିତ୍ରିହା ଲୋକେ ବ୍ରହ୍ମା ପୁରୋହିତ ପଦ ଦେବା ଏ କ ନୀତି । ୯ ।
ଅଣ୍ଡାଖିଆଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁଣିଆ ପଣ ଦେଲେ ଯେମନ୍ତ ହୁଅଇ ।
ମୂର୍ଖ ଲୋକଙ୍କୁ ଜ୍ଞାନ କଥା କହିଲେ ସେ କାହିଁ ତାହା ବୁଝଇ । ୧୦ ।
ସଂସାର ମଧ୍ୟରେ ପୃଥ୍ଵୀର ଉପରେ ପିତା ଯୋଗ ବୋଲିକଲେ ।
ଏଠାରେ ସେଠାରେ କେତେ କେଉଁଠାରେ ନ ରହଇ ଖେଞ୍ଚୁଥିଲେ ।
ତାଙ୍କୁ ଘିଅ ଦୁଧ ଭାତ ଦେବାକୁ କେମନ୍ତେ ରଚିଲ ହୃଦ ।
ଏ ସବୁ କଥା ବିପରୀତ ଅଟଇ ବୋଲେ ଈଶ୍ବର ମହାନ୍ତି । ୧୨ ।

ଟୀକା ମହାଭାରତ ।

ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୵ ଦୁଇଅଣା ମାତ୍ର ।

ଏହି ପୁସ୍ତକ ସମୟେ ସମୟେ ଅନେକ ପାଠକେ ଯତ୍ନ କରି ଅପ୍ରାପ୍ତ ହେତୁ ନିରାଶ ହୋଇଥାନ୍ତି । ତତ୍ପ୍ରତି ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ଆମ୍ଭେ ଶ୍ରମ ଓ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ ସ୍ୱୀକାର ପୂର୍ବକ ମହାଭାରତ ସମସ୍ତ ଅଷ୍ଟାଦଶ ପର୍ବର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାରାଂଶ ସଂଗ୍ରହ କରି ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଲୁଁ । ଏହି ମହାଭାରତ ବୃହତ୍ତର ଗ୍ରନ୍ଥ କ୍ରୟ କରି ଏବଂ ତାହା ପାଠ କରି ତହିଁର ସମସ୍ତ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଅବଗତ ହେବା ସମସ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷେ ସୁସାଧ୍ୟ ନୁହେ, ମାତ୍ର ଏହି ଟୀକାମହାଭାରତରୁ ଅଠର ପର୍ବ ଯାକର ସାରାଂଶ ସହଜରେ ଜାଣି ପାରିବେ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପର୍ବର ଟୀକା ପୃଥକ୍ ପୃଥକ୍ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଅଛି । ପୁଣି ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱଳ୍ପ କରାଯାଇ ଅଛି ।

ବିଚିତ୍ର-ଭୂତକେଳି ।

ମୂଲ୍ୟ ଟ ୦ ୵ ଦୁଇଅଣା ।

ଏଥିରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ମାୟାଦ୍ୱାରା ରାଧିକାଙ୍କୁ କଦମ୍ବମୂଳେ ଭୂତ ଲାଗିବା ଓ ସେଥିଯୋଗୁଁ ଚନ୍ଦ୍ରସେଣ ଅତି ଆତୁର ହୋଇ କ୍ରନ୍ଦନ କରି ନନ୍ଦ ଯଶୋଦାଙ୍କ ଆଗେ ଜଣାଇବା, ଚନ୍ଦ୍ରସେଣାର ଆକୁଳ ଦେଖି ତାହାଙ୍କୁ ସାନ୍ତ୍ୱନାପୂର୍ବକ ନନ୍ଦରାଜା ଗୋପାଳମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଗୁଣିଆ ଡକାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଭୂତ ନିକଟ ନେଇଯିବା ଏବଂ ଗୁଣିଆମାନେ ଭୂତ ଛଡ଼ାଇବାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ଭୂତଠାରୁ ନାନା ପ୍ରହାର ପାଇ ପଳାଇଯିବାର ଦେଖି ସମସ୍ତେ କାତର ଓ ନିରାଶ ହୋଇ ରହିବା । ଅବଶେଷେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନିଜେ ଗୁଣିଆର ପରିଚୟ ଦେଇ ରାଧିକାଠାରୁ ଭୂତ ଛଡ଼ାଇବା ବିଷୟ ରହସ୍ୟଜନକ ସୁମଧୁର ସରଳ ପଦ୍ୟ ଭଲ ଭଲ ରାଗରେ ରଚିତ ହୋଇ ସାତଗୋଟି ଛାନ୍ଦରେ ଶେଷ ହୋଇଅଛି ।

ଏତଦ୍ଭିନ୍ନ ଆମ୍ଭ ନିକଟରେ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ନାନାବିଧ ପୁସ୍ତକ ବିକ୍ରୟାର୍ଥ ରକ୍ଷିତ ରହିଅଛି । ଗ୍ରାହକମାନଙ୍କ ଆଦେଶମତେ ଭି: ପି: ପୋଷ୍ଟଦ୍ୱାରା ନାନା ସ୍ଥାନକୁ ପୁସ୍ତକାଦି ପ୍ରେରଣ କରାଯାଏ ।

ଶେଖ ନଜର ମହମ୍ମଦ

Printed by B. D, Naik. Dutta Press, Cuttack.